

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
ŽELEZARNE JESENICE LETO 7

MAREC 1958

ŠT. 3

VSEBINA 3. ŠTEVILKE:

Volili bomo nove delavske svete

Redna letna skupščina Združenja jug. železarn

Uresničene zahteve jeseniških železarjev

Praznik najstarejših železarjev

Jubilantom dela — železarski pozdrav

Sklepi 9. rednega zasedanja DS dne 26. februarja 1958

2, 3 besede o četrti izmeni

Velika udeležba pri volitvah v jeseniški občini

Martinarji imajo nove higienske prostore

Važni sklepi ObLO — Jesenice

Dve anketi med našimi sodelavci

Kako Vam ugaja Vaše delo?

Razgovor med obratnim zdravnikom in zavarovancem

Nenapovedano tekmovanje v žični valjarni

Tehniko delovnim ljudem in mladini

Trojanski konj

Roparji

Kratka zgodovina NOB na Gorenjskem

Za smeh

Beseda mladih železarjev

S posvetovanja mladih metalurgov

Kultura in prosveta

»Povej kaj znaš« tudi na Jesenicah

Mednarodne metalurške zimske igre

Medobratno sankoško tekmovanje naših valjarn

Vesti

VOLILI BOMO NOVE DELAVSKE SVETE

**Naš razgovor
s predsednikom DS
o delavskem
upravljanju**

Smo pred volitvami v nove delavske svete in upravne odbore podjetij. Sodelavec našega lista je pred nekaj dnevi obiskal predsednika Delavskega sveta Železarne Jesenice, tov. Petra Žbontarja, s prošnjo, da odgovori na spodaj navedena vprašanja. Odgovore objavljamo v celoti.

1. vprašanje:

Kongres delavskih svetov Jugoslavije, ki je zasedal v Beogradu, je sprejel obširno resolucijo. Prosim Vas, da nam poveste nekaj o tem, kako se izvajajo smernice iz te resolucije ter o razvoju delavskega upravljanja v naši železarni v preteklem letu?

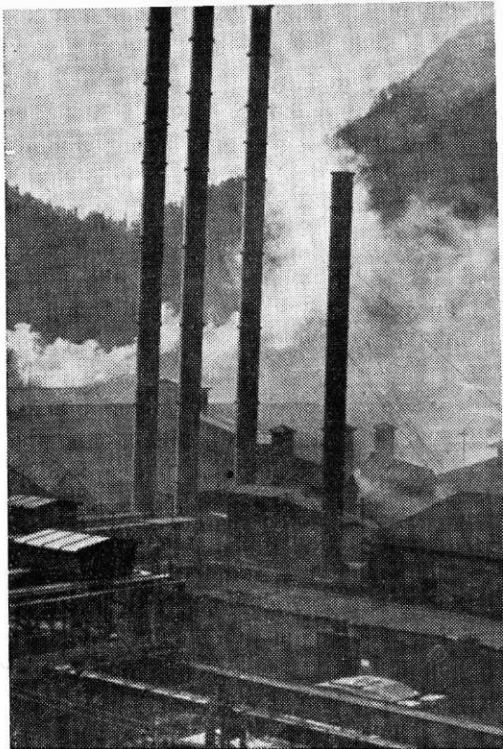
Odgovor:

Jasno je, da vsi problemi, katere je kongres DS načel in kritično ocenil, ne morejo biti rešeni v relativno kratkem času. Za rešitev teh problemov se zahteva daljša doba, saj je potrebno izvesti spremembe obstoječih uredb in zakonov. Preteklo leto je bilo v ekonomskem smislu zelo uspešno. Smatram, da je temu bistveno pripomogel kongres DS, ker je nakazal veliko napak, za katere zakonodajni organi mogoče niso vedeli, ali pa so smatrali, da problemi niso tako kritični in pereči. Razprave na kongresu DS so bile ostre. To je vsestransko povečalo avtoriteto organov upravljanja. Poudarjam to zaradi tega, ker so organi delavskega upravljanja v naši železarni skupno z upravo podjetja na oster način rešili vprašanje davka in cen za nekatere kvalitete. Dosežene spremembe so bistveno vplivale na skupno udeležbo in dobiček v našem podjetju.

Novi zakon o delitvi dohodka, katerega je skupščina sprejela v lanskem letu, je zahteval kongres DS. Vsebinsko je bilo zahtevano, da so podjetja za svoj trud nagrajena po istih kriterijih in da dobijo podjetja več samostojnosti pri odrejanju in gospodarjenju.

Na vidiku je sprememba zakona o ceni osnovnih sredstev in amortizacijskih stopnjah, kar je posebno važno za starejša podjetja z zastarelimi obrati kakor n. pr. naše.

Valjarna na
Javorniku
Foto
Jože Prešern

Stvari rešujemo postopoma, osebno bi pa želel, da bi se še hitreje. Saj od tega zavisi med ostalim tudi ekonomski razvoj in modernizacija našega podjetja.

2. vprašanje:

DS Železarne se je v času trajanja njegove mandatne dobe sestal na devetih zasedanjih. Kakšni problemi so bili obravnavani in kako so se izpolnjevali sprejeti sklepi.

Odgovor:

Ne bi želel naštevati sklepov DS, ker so bili ti objavljeni v našem listu. Govoril bi o izvrševanju teh sklepov. Sklepi včasih niso dovolj precizni. Naloge za izvršitev niso vedno časovno odrejene. Evidenca o izvrševanju sklepov DS ne obstoja. Posledica takšnega popustljivega odnosa je, da se sklepi polovično ali samo formalno izvršujejo. Po mojem mišljenju je to boleča točka delavskega upravljanja v našem podjetju. Vsekakor bo treba ta problem organizacijsko rešiti. Mogoče bi se v sklopu DS postavila komisija z nalogo, da zasleduje izvrševanje zaključkov DS. Ta problem prepuščam novoizvoljenemu DS.

3. vprašanje:

O delu UO v našem listu nismo veliko pisali, zato Vas prosimo, da seznanimate naše bralce z najvažnejšimi problemi, ki so bili obravnavani na sejah UO.

Odgovor:

Upravni odbor se bavi s tekočimi problemi, ki izhajajo iz samega življenja podjetja. Sicer so pa njegove naloge itak razvidne iz samih „Pravil“ podjetja. UO se sestaja običajno po potrebi, vendar pa najmanj trikrat mesečno.

4. vprašanje:

V našem podjetju imamo 9 grupnih in 2 obratna delavska sveta. Kakšni so rezultati njihovega dela, njihovi uspehi in težave? Kolikšna bo njihova pristojnost glede materialnih vprašanj?

Odgovor:

Grupni DS so svoj obstoj upravičili. Na svojih zasedanjih so reševali drobno problematiko in s tem razbremenili CDS. Ugotovljeno je z napravljeno analizo, da kjer dobro dela DS in kjer je korektno sodelovanje med grupnim DS in obratovodstvom, obrat dobro izpolnjuje postavljene naloge. Vsekakor lahko obratovodstva dobijo v grupnih DS izdatno pomoč, razumljivo v pogojih obojestranskega sodelovanja.

Možnosti reševanja in pristojnosti glede materialnih vprašanj ni, kar je donekje problem za celotni sistem samoupravljanja.

5. vprašanje:

Vseposod poudarjamo pomen medsebojnega sodelovanja podjetij z občinskimi ljudskimi odbori. Kaj sodite o sodelovanju našega železarskega podjetja z organi občinskega ljudskega odbora?

Odgovor:

Oceno sodelovanja bodo dali ljudje. Zlasti, če bo iz tega sodelovanja nastal uporaben uspeh v obliki novih stanovanj, družbenih lokalov itd. Občina in železarna sta eno. Ta misel mora biti primerna in ne sme biti deljiva. Vsekakor pa je naloga enih in drugih, da bolj skrbijo za občane in Jesenice. Ob korektnem sodelovanju (brez želje, kdo naj bi dobil venec zasluge), je to možno. Dogodki in kritika ljudi pa so nam resno opozorilo, kakšni morajo biti odnosi.

6. vprašanje:

Kakšni so po Vašem mnenju izgledi za delitev finančnih sredstev v tekočem letu?

Odgovor:

Po grobih računih delitve dohodka za leto 1958, po zahtevah novelirane uredbe o delitvi dohodka za leto 1958 ne bi mogel točno odgovoriti. Še vedno so gotove nejasnosti, katere v uredbi niso točno definirane (anuitete). Vsekakor se pri dobri proizvodnji in dobrem gospodarjenju analogno povečajo sredstva. Mora nam biti jasno, kolikor bo naša proizvodnja ekonomična, da bodo tudi finančne možnosti zadovoljive.

7. vprašanje:

Ali je organizacija dela v naši železarni zadovoljiva? Kolikor ni, kaj bi morali po Vašem mnenju napraviti, da odpravimo napake in pomanjkljivosti?

Odgovor:

Naše podjetje je staro in ima industrijsko tradicijo. S tem se tudi razume, da ima utrjeno organizacijsko strukturo, na katero lahko z gotovostjo računamo v proizvodnji. Da je pomanjkljiva, je razumljivo, kajti v popolnosti še ni prilagojena na obstoječe družbene zahteve (večja evidenca itd.). Osebnostno mislim, da je potrebno nove organizacijske

spremembe graditi na stare temelje. Podjetje je veliko in ni zaželeno, da eksperimentiramo. To bi se nam lahko maščevalo pri proizvodnji. Vsaka izgubljena tonna pomeni za nas izgubo gotove vsote finančnih sredstev.

Dokončno je treba izvesti analitično oceno, vendar po temeljiti razpravi in oceni, da bo analitična ocena resen odraz zahtev vseh delovnih mest naše železarne.

8. vprašanje:

Splošno je znano, da so bili naši železarji v lanskem letu delavni in pridni in da so proizvodne naloge presegli za 7%. Kako je z izpolnjevanjem proizvodnih nalog v letošnjem letu?

Odgovor:

Jeseniški delavci so po osvoboditvi že nešteto dokazali, da so pripravljeni in da znajo delati. Priznam, da so proizvodne naloge za to zelo velike. Z zasiguranjem pogojev pa mislim, da jih bodo jeseniški delavci častno izvršili.

Ti pogoji naj bi bili:

a) zasiguranje potrebnih surovin (od vložka do zadostne količine električne energije), razumljivo pri stabilnih cenah;

b) še naprej izpopolnjevati plačilni sistem in težiti za tem, da se proizvajalci pravično nagradujejo in izpopolnjevati tarife in premijske pravilnike;

c) smotrno in pravilno zaposlevanje delovne sile in ureditev življenjskih pogojev. S tem mislim resno reševati stanovanjsko vprašanje Jesenic. Posvetiti moramo vso pažnjo izgradnji stanovanj za samce. Paralelno s tem bo treba rešiti vprašanje trgovske mreže in oskrbe Jesenic, kar je pa konkretna dolžnost naših upravnih organov v občinskem ljudskem odboru.

REDNA LETNA SKUPŠČINA ZDRUŽENJA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN

Od 17. do 19. marca 1958 je bila na Bledu redna letna skupščina Zdrženja jugoslovanskih železarn, na kateri so sodelovali predsedniki delavskih svetov ter upravnih odborov in direktorji sledečih podjetij: Železarna Zenica, Železarna Nikšič, Železarna Smederevo, Železarna Ilijaš, Rudnik in Železarna Vareš, Rudnik Ljubija, Koksarna Lukovac, Fabrika kablova Svetozarevo, Železarna Sisak, Železarna Štore, Železarna Ravne in Železarna Jesenice.

Program in delo skupščine sta bila zelo obširna. Naše podjetje je v počastitev skupščine priredilo kulturni program, ki ga je izvajala folklorna skupina DPD Svobode Jesenice. Sodeloval je tudi kvartet bratov Avenikov in pevec Franc Koren in Danica Filipičeva.

O delu skupščine Zdrženja jugoslovanskih železarn bomo obširneje poročali v prihodnji številki našega lista.

Uresničene zahteve

Jeseniških železarjev

Ce ocenimo uspehe dela v letu 1957 in primerjamo nekatere podatke z letom 1956, vidimo, da se je storilnost, računana na skupno proizvodnjo v okviru celokupne železarne, dvignila od 47,6 kg/m/h v letu 1956 na 50,1 kg/m/h v letu 1957 ali za 5,2 %. Proizvodnost, računana na jeklo, je zrasla od 38,1 ton na moža in leto, v 1956. letu, na 49,70 t/m na leto v l. 1957 ali za ca. 7 %. Če bi pregledali rezultate proizvodnosti pri posameznih obratih, bi tudi zasledili manjši porast proizvodnosti.

Z večjo proizvodnostjo se je v letu 1957 povečala tudi prodaja našega blaga v primerjavi z letom 1956.

V letu 1956 smo prodali blaga za 22.731.884.000 din

V letu 1957 smo prodali blaga za 25.916.171.000 din

To predstavlja zvišanje za 3.184.287.000 din

Na povišano prodajo je delno vplivala zvišana cena proizvodov

114 grane, ki zneso 977.091.000 din

Ce ta znesek odštejemo od 3 milijonov 184 270 din, ki predstavlja

jo zvišanje prodaje v primerjavi

z l. 1956, dobimo stvarni uspeh

podjetja, ki je v primerjavi z letom

1956 večji za 2.207.196.000 din

Materialni stroški proizvodnje so se dvigali v pravilnem razmerju s prodajo in so bili celo procentualno za 0,2 % nižji kot v letu 1956. Na to zmanjšanje je vplivala zlasti manjša poraba energije na tono skupne proizvodnje, ki je v l. 1956 znašala 3,05 . 10⁶ Cal, v l. 1957 pa le 2,86 . 10⁶ Cal, kar pomeni le 93,77 % porabljene energije v letu 1956. Večji prihranki na gorivu so bili doseženi pri plavžu, martinarni in v valjarnah.

Že ti bežni podatki nam vsiljujejo vprašanje: »Kdo je prispeval k tem lepim rezultatom, ki niso tako lahko dosegljivi?« Ti rezultati so odraz zavesti do odgovornosti celotnega kolektiva jeseniških železarjev. Vsak je prispeval po dolžnosti svojega delovnega mesta več ali manj.

Kjer so dolžnosti, tam so tudi pravice. Pravice se pa izražajo pri razdeljevanju in nalaganju doseženih dobrin. To pravico je dal tudi jeseniškim železarjem zakon o delavskem samoupravljanju. Kakor se je jeseniški železar zavedal svojih dolžnosti in odgovornosti pri doseganju dobrih ekonomskih rezultatov, tako se je tudi nesebično zavedal polne odgovornosti pri razdeljevanju ustvarjenih finančnih sredstev.

Iz obrazložitve uprave podjetja o ustvarjenih skladih v letu 1957 je razvidno, da je porazdeljenih 497 milijonov sklada splošne porabe in 376 milijonov sklada amortizacije.

Zakon daje kolektivu pravico, da po svoji najboljši presoji razdeli sklad splošne porabe 497 milijonov. Da bi bila ta razdelitev čim pravilnejša, je sindikat razposlal anketo z vprašanji. Vseh anket je bilo razdeljenih 6910, vrnjenih in pravilno izpolnjenih pa 5441, ali 79 %. Člani kolektiva so na postavljena vprašanja zelo preudarno odgovarjali. Iz odgovorov se je izkristalizirala nesebičnost in gospodarnost jeseniškega železarja.

Na IX. rednem zasedanju Delavskega sveta, dne 26. februarja 1958 je Delavski svet odobril delitev sredstev, doseženih v letu 1957. Ta delitev je bila vsklajena s pripombami komisije pri Delavskemu svetu in z rezultati ankete s strani članov sindikata.

Iz sklada osnovnih sredstev se finansira:

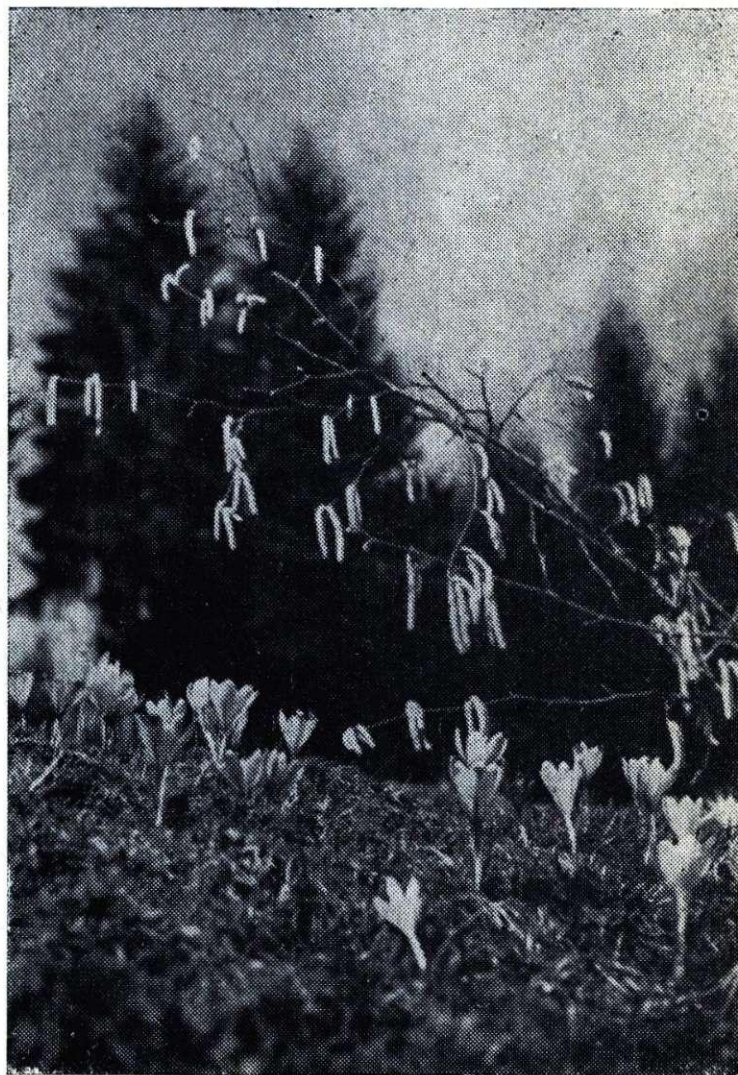
	din
»Demag« dvigalo	25.000.000
Nakup avtobusov in avtomobilov	25.326.000
Male investicije	18.000.000
Prostor za metalizirane naprave	3.300.000
Nabava za elektrodni oddelek	41.300.000
Magnetni stabilizator za IBM	1.200.000
Izpopolnitev obratne ambulante	10.000.000
Invest. družbenega standarda	216.352.720
Komunala — za vzdrževanje domov	14.833.000
Sklad za napredek met. proizvodnje	14.000.000

Skupno: 369.311.720

Iz sklada splošne porabe se finansira:

	din
članarina društvom	266.000
za proslave	1.780.000
za sprejeme	1.150.000
reklama	2.384.000
stalna razstava	2.255.000
rente racional. in novatorjem	1.650.000
štipendije, tečaji	19.928.000
ekskurzije	2.000.000
metalurške športne igre	1.400.000
izleti	1.500.000
adaptacija počit. doma Crikvenica	4.620.000
za upokoence in diplome	210.000
knjižnica in publikacije	4.369.000
zdrav. zaščitni pregledi	3.893.000
socialne podpore delavcem	290.000
PAZ	500.000

Vdeželo prihaja pomlad Foto Mikelj Matevž

	din
okrevanje obolelih za poklic. obolenji	1,000.000
gasilci	1,000.000
predvojaška vzgoja	861.000
dotacije:	
Svetu za telesno vzgojo in šport	4,000.000
Svetu za prosveto in kulturo	2,000.000
TK LMS	500.000
TK ZK	400.000
UO za hitrejše reševanje tujih vlog	3,000.000
DIT	300.000
Skupno:	61,256.000

Iz sklada osebnih dohodkov se finansira:

	din
za proslave	1,200.000
50 % plače nad tarifnim pravilnikom	45,000.000
regres za počitniške domove	9,557.280
nagrade 40-letnikom	500.000
izleti	1,500.000
delovne halje uslužbenkam	1,900.000
nezgodno zavarovanje	4,075.000
uniforme za gasilce	700.000
limit obratovod. za nagraditev članov kolektiva	1,500.000
limit direktorjem za nagraditev članov kolektiva	500.000
Skupno:	66,432.280

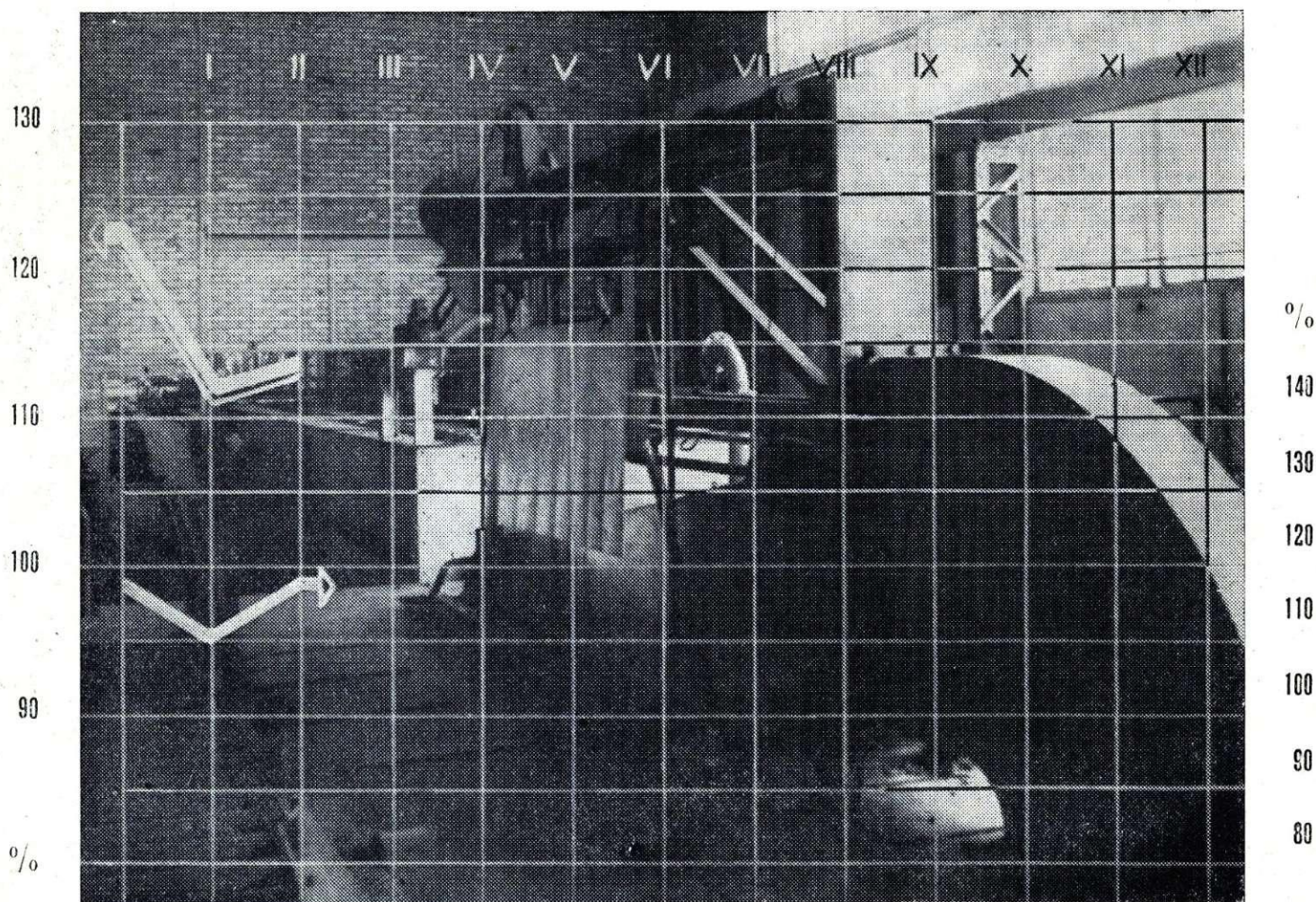
Iz gornjega pregleda je razvidno, da je bila prva zahteva jeseniških železarjev, izražena v anketi, da je treba izgradnjo družbenega standarda postaviti na prvo mesto, uresničena z dodelitvijo 216,352.720 din za družbeni standard. Poleg tega je bilo sklenjeno, da se presežek plač nad tarifnim pravilnikom preko 2 plač (letno) dodeli za stanovanja.

Za nakup avtobusov in avtomobilov je bilo odobreno 25,326.000 din, kar bo služilo poleg službenih potreb tudi za izlete in razvedrilo kolektiva. Zadoščeno je bilo tudi zahtevi anketirancev, da se dodelijo sredstva za izpopolnitev doma na Jadranu itd.

Ker je še mnogo realnih potreb in želja, bo zopet potrebno, da bo jeseniški železar ustvaril nova sredstva, ki jih bo razdeljeval po svoji razsoji in s tem dvigal standard. Za ustvarjanje novih in še večjih sredstev je pa potrebno delo in zopet delo. Samo s pravilnim delom se dviga storilnost in samo z dvigom storilnosti (osebne ali materialne) je možen dvig stadarda in zadovoljstva.

S. M.

Skupna proizvodnja v % v februarju 1958

Blagovna proizvodnja v % v februarju 1958

PRAZNIK

najstarejših železarjev

Jubilanti dela
Foto Torkar Franc

Vsakoletno praznovanje 40-letnikov je v naši železarni postalo tradicionalno. Ze pred drugo svetovno vojno, v letu 1936 so bile podarjene prve nagrade in diplome zaslužnim in najstarejšim delavcem. V 22 letih smo počastili 426 jubilarntov. Podarjevanje diplom in nagrad jubilarntom dela v naši železarni je predvideno vsako leto v marcu ali aprilu in je pomemben dogodek za delovni kolektiv. Vendar ne gre tu samo za podeljevanje denarnih nagrad in diplom, pač pa je velikega pomena sam sestanek delavcev-železarjev, ki so izpolnjevali delovne obveznosti skozi dolgo dobo 40 let — v različnih obratih naše tovarne. Prijetno je poslušati spomine naših najstarejših delavcev na tista leta, ko je bila naša tovarna majbna in so se gradili novi obrati, ki danes predstavljajo osnovo za doseženo proizvodnjo. Vsak izmed naših jubilarntov ve veliko povedati o svojih delovnih tovariših, o strojnih napravah, ki v prejšnjih letih niso bile tako izpopolnjene kakor danes. To so bili časi, ko je v železarni prevladovalo težko ročno delo. Danes je vse drugače, kajti tu so žerjavi in drugi pripomočki, ki jih naši so-

delavci vsepovsod s pridom uporabljajo. Zanimivo je njihovo pripovedovanje o razvoju delavskega gibanja, saj pred leti skoraj ni bilo delavca v naši tovarni, ki ne bi sodeloval v eni od številnih delavskih strokovnih organizacij.

Letos praznuje delovni jubilej, 40-letnico neprekinjenega dela v tovarni 13 naših sodelavcev. Prav gotovo so s svojim resnim in požrtvovalnim delom zaslužili, da v našem glasilu napišemo o njihovem delu nekaj vrstic. Poleg že omenjenih 40-letnikov pa je bilo letos povabljenih k praznovanju tudi 19 sodelavcev, ki so bili v letu 1957 upokojeni in so delali v tovarni več kakor 30 let.

40-letnico neprekinjenega dela v naši železarni praznujejo v letošnjem letu naslednji sodelavci:

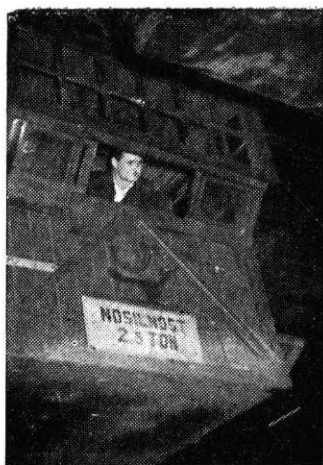
BEVC MARTIN — V naši tovarni je začel s svojim delom leta 1917. Takrat mu je bilo komaj 14 let. Delati je začel v žični valjarni kot vozljač ovala, danes pa je predvaljavec v žični valjarni.

GLUHAR ŠTEFAN — Kot 15 leten fant je vstopil v našo železarno. Takrat so mu dodelili mesto pomožnega delavca na planem. Ko je prišel od vojakov, je postal žerjavovodja. To delo opravlja še danes pri plinskih generatorjih na Javorniku.

HOJAK FERDINAND — je začel z delom v železarni, ko je bil še razmeroma mlad. Dolga leta je bil kovač, danes pa je strugar v kurilnici.

KNEZ MARIJA — tretja ženska, ki je v našem podjetju slavila 40-letnico dela. Ob vstopu v tovarno se je morala zadovoljiti s pomožnim delom, pozneje pa ji je bilo dodeljeno delovno mesto v zavijalnici pri zavijanju žeblijev. V tem oddelku naše žeblijarne je delala več kakor 30 let.

JUBILANTOM DELA -

Gluhar Stefan

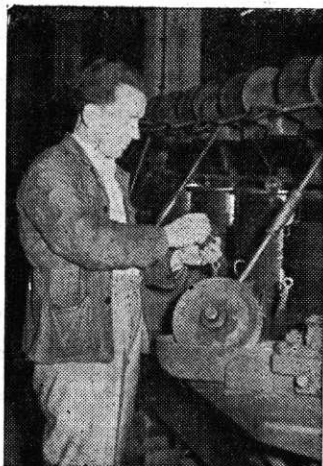
KRZISNIK FRANC — redki so tisti delavci iz valjarne na Javorniku, ki ne bi poznali tov. Kržišnika, saj spada med najstarejše delavce v obratu Javornik I. — labka proga. Več let je bil valjavec, sedaj pa uspešno opravlja mesto vodilnega valjavca.

MARKIZETI JANKO — se je v letošnjem letu pridružil jubilentom dela. V 40 letih dela v naši železarni je večkrat menjal delovna mesta. Zaposlen pa je bil kot zidar, kurjač, predelavec, sedaj pa je skladiščnik pri Kapitalni izgradnji.

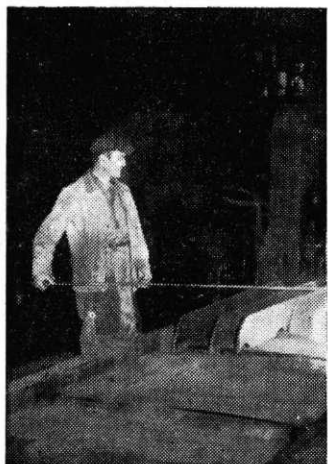
NOČ ALBIN — spada med najstarejše sodelavce v naši železarni. Nekaj let je bil zaposlen kot pomožni delavec. V letu 1924 se je vrnil od vojakov. Ponovno se je zaposlil v naši železarni kot valjavec, preglednik, sedaj pa mu je zaupano delovno mesto vodje adjustaže v hladni valjarni v predelovalnih obratih.

RABIČ VALENTIN — v letošnji seznam jubilentov dela smo vpisali tudi tovariša Rabiča Valentina iz martinarne. Skozi vsa leta je delal kot klasičnik pri starem železu. Tako kot vsi ostali sodelavci si je tudi on vsestransko prizadeval za čimvečji uspeh svojega obrata in podjetja v celoti.

RAVNIK JOŽE — brez posebne hvale labko trdimo, da je tov. Ravnik Jože, sedanji obratovodja žebbljarne veliko prispeval k doseženim uspehom v omenjenem obratu. Z veliko voljo do dela in nenehno željo, da si pridobi potrebno znanje je na-

Terseglav Franc

Smolej Anton

Ravnik Jože

ŽELEZARSKI POZDRAV

predoval iz leta v leto. Bil je strojni ključavničar, nato delovodja, v zadnjih letih pa uspešno vodi naš žebljarski obrat.

SMOLEJ ANTON — v letošnjem letu imajo v žični valjarni kar dva jubilaranta dela. Znano je, da sodi žična valjarna med tiste obrate v naši tovarni, kjer je delo naporno, dostikrat prabu, plina in vročine. Toda tov. Smolej je bil kos tudi takšnim pogojem. Dolgo vrsto let je bil zaposlen kot črtalec in dvigalec lesa, sedaj pa je prvi valjavec.

ROŽIC JOŽE — je začel delati na Blejski Dobravi, kjer je bila včasih tovarna elektrod. Ko je omenjena tovarna prenehala z obratovanjem, je dobil zaposlitev kurjača pri generatorjih na Javorniku, medtem ko sedaj opravlja delovno mesto predkurjača pri novih generatorjih prav tako na Javorniku. Pred nekaj leti se je pri delu težko ponesrečil, vendar je po ozdravljenju s svojim delom nadaljeval in dela prav tako vestno in požrtvovalno še danes.

SVETLIN ALBIN — 40-letnico dela v naši železarni slavi tudi tov. Svetlin iz predelovalnih obratov. Tako kot številni drugi delavci, ki so bili sprejeti v tistih letih na delo v naše podjetje, je moral začeti kot pomožni delavec, toda le za kratek čas. Z delom je nadaljeval kot električar, pozneje je bil delovodja, danes pa je delovodja v žarilnici v predelovalnih obratih.

Markizoti Janko

Svetlin Albin

Rabič Valentin

Kržišnik Frano

Knez Marija

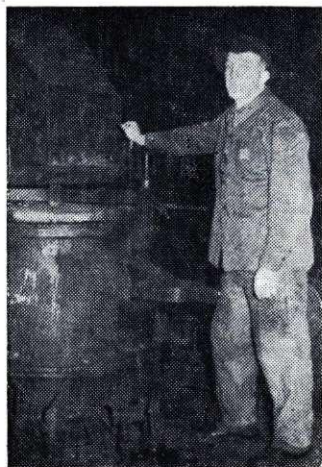
TERSEGLAV FRANC — redki so delavci v našem podjetju, ki bi vzdržali polnih 40 let v enem samem obratu. Tov. Terseglav je kljub težkim pogojem v starih predelovalnih obratih vztrajal pri žičarskih strojih. To delo opravlja še danes v novo zgrajenih obratih v Hrenovci.

Kakor smo že omenili, se je vodstvo našega železarskega podjetja tudi v letošnjem letu odločilo, da poleg jubilarntov dela povabi k slovesnosti sodelavce, ki so bili v lanskem letu upokojeni, in ki so bili v železarni zaposleni več kakor 30 let, to so naslednji tovariši:

Barut Viktor, martinarna (31 let službe); Sirc Janez, Javornik I (31); Beljan Karel, žična valjarna (32); Piber Jože, martinarna (32); Jamar Ciril, hladna valjarna (32); Oven Jože, martinarna (33); Ravnik Janez, mehanična delavnica (33); Mežek Jakob, Javornik I. (34); Mencinger Jože, martinarna (34); Korošec Ivan, mehanična delavnica (34); Jakopič Albin, mehanična delavnica (34); Balob Jože, Javornik I. (34); Znidar Mirko, žebeljarna (34); Šapek Lovro, Javornik I. (36); Polak Jože, Javornik I. (37); Lipovec Franc, hladna valjarna (33); Medja Cilka, žebeljarna (34); Smolej Janko, martinarna (39); in Jesib Pavel, nadzorna služba (35).

V soboto, dne 15. 3. 1958 je bila v preurejenih prostorih Kazine lepa slovesnost, namenjena našim najstarejšim sodelavcem. Poleg jubilarntov dela in sodelavcev, ki so v našem podjetju delali več kakor 30 let, so se slovesnosti udeležili tudi predstavniki uprave podjetja, organov delavskega upravljanja in političnih organizacij.

Predsednik Upravnega odbora, tov. Jože Ulčar, je v svojem pozdravnem nagovoru čestital jubilarntom dela k njihovem delovnemu prazniku — 40-letnici dela v železarni — in jim zaželel veliko sreče in zdravja tudi v prihodnjih letih. Tov. Ulčar je razdelil jubilarntom dela in pa sodelavcem, ki so bili upokojeni v lanskem letu, lepe spominske diplome ter nagrade. Preostali čas so slavljenci porabili za

Rožič Jože

Noč Albin

Bovc Martin

prijeten razgovor s predstavniki našega podjetja. Ob tej priliki naj omenimo tudi praznik Gluharjevih. Oče in trije sinovi so v našem podjetju delali skupaj 160 let. To je prav gotovo edini primer v razvoju našega podjetja. 84-letni Gluharjev oče je delal dolga desetletja na Javorniku v valjarni, njegovi sinovi pa vozijo žerjave v martinarni in na Javorniku. Omenimo naj še, da so Gluharjevi prejeli za svoj družinski in hkrati delovni jubilej veliko čestitk in najlepših želja.

V imenu jubilarntov so se za pristrčno slovesnost zabvalili tovariši: Rabič Valentin, Noč Albin in Smolej Janko. Naši najstarejši sodelavci so pozdravili lepo dejanje vodstva našega podjetja, ki vsako leto povabi na lep in res prijeten večer najstarejše sodelavce — jubilarnte dela, zlasti pa so pozdravili lepo dejanje Upravnega odbora naše železarnе, kajti letošnja proslava jubilarntov dela je bila organizirana prav na njegovo pobudo.

Usakoletna počastitev jubilarntov dela in naših najstarejših sodelavcev, ki so vložili veliko truda in naporov za uspešen razvoj podjetja, je dokaz, da skrb za njih ni majbna, zato je tudi prav, da jim ob tem visokem delovnem jubileju in pa ob odhodu iz tovarne stisnemo roko z zvrhano mero zabvale za dostojno opravljeno delo. Večer naših jubilarntov je minil tudi to leto v pristrčnem razpoloženju. Ko so se naši veterani zadovoljni poslavljalі, so obljubili, da dolgih let dela v obratih jeseniške železarnе ne bodo pozabili, in se bodo vedno spominjali veselih pa tudi težkih trenutkov, ki so jih preživljali skupaj s svojimi dolgoletnimi sodelavci.

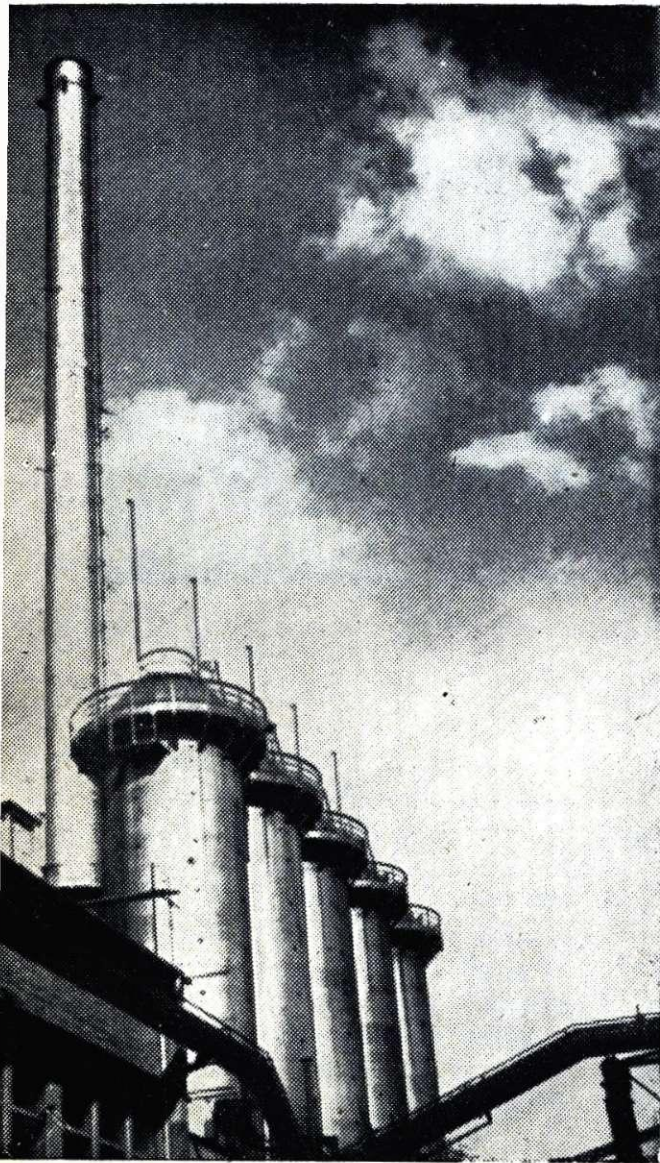
Hojak Ferdinand

160 le

skupnega dela v železarni

84. letni Gluharjev oče in njegovi trije sinovi. V železarni so delali skupno 160 let. To je redek primer v zgodovini železarstva. Foto Torkar

Sklepi 9. rednega zasedanja DS dne 26. februarja 1958

ko inventurni popis DUR Kazine predaja Disciplinski komisiji Železarne Jesenice v pretres in postopek in odreja, dokler zadeva ni razčiščena, da za vse inventurne razlike odgovarjajo prizadeti uslužbenci Kazine.

8. Nadalje Delavski svet sklene, da uprava podjetja na predlog finančne ekonomske komisije izboljša evidenco in skrb z osnovnimi sredstvi, izpopolni zajemanje podatkov o gibanju zalog nabavljenega materiala, obračuna nedokončane proizvodnje, polizdelkov tako, da tudi te inventurne razlike, ki so se sicer obračunale s proizvodnjo v bodoče padejo na minimum.

9. Delavski svet je na predlog finančne ekonomske komisije pri DS sprejel sklepni račun za l. 1957, kateri izkazuje

aktive	37.495,080.000
pasive	37.495,080.000

Iz sklepnega računa je razvidno, da je podjetje ustvarilo eksterne prodaje v višini 25.916,171.000 din in, da je s to eksterno prodajo in neposlovnimi dohodki in izdatki dosežen skupen dobiček v višini 5.492,857.495

Ta dobiček se deli:

Posebna udeležba	369,843.647.—
Zvezne anuitete	539,971.966.—
Zvezni davek za dobiček	2.106,599.117.—

Zakonske obveze:

bolovanje do 7 dni	13,979.055.—	
za ločeno življenje	84.000.—	
socialno zavarovanje	49,280.913.—	
štipendije	3,824.560.—	
anuitete	186,339.508.—	
rezervni sklad	165,764.006.—	419,272.042.—

Plače iz dobička kot prispevki

Investicijski sklad OLO	512,441.227.—
Sklad za samostojno razpol. podj.	346,457.780.—
Prispevek za OLO in ObLO	230,971.853.—
Ostanek za FLRJ	370,175.135.—
	597,124.728.—

10. DS je potrdil bilanco DUR, ki izkazuje:

stroškov	37,505.251.—
dohodkov	35,913.132.—
primanjkljaja	1,592.919.—

- Delavski svet odobri inventurne razlike, ki so bile ugotovljene:
din
- na osnovnih sredstvih presežki 354,514.244.—
primanjkljaji 254,351.503.—
- pri investicijskem materialu presežek 1.249.987.—
likvidacija neuporabnega inv. materiala 83.736.—
- pri nabavljenem materialu, polizdelkih, nedokončani proizvodnji, gotovih izdelkih in terjatvah presežek 54,438.768.—
primanjkljaj 57,693.100.—
- Delavski svet odobri odpis terjatev na hrani v DUR za pobegle delavce v skupnem znesku 19.977.—
- DS odobri odpis manjkajočih osnovnih sredstev v DUR v skupni vrednosti 23.037.—
- DS odobri aktiviranje elektromotorja na osnovnih sredstvih DUR za znesek 38.350.—
- DS odobri primanjkljaj osnovnih sredstev v Kazini za znesek 24.049.—
Prav tako se odobri presežek osnovnih sredstev v Kazini v skupni vrednosti 211.199.—
- DS odobri odpis najemnine pobeglih delavcev v skupni vrednosti 17.037.—
- DS v celoti sprejema in odobri poročilo Centralne inventurne komisije z vsemi navedenimi razlikami, kakor tudi popis delavskih uslužbenskih restavracij, medtem

11. DS je potrdil bilanco Počitniškega doma v Crikvenici, ki izkazuje:

dohodkov	8,554.520.—
stroškov	7,382.309.—
presežek	1,172.211.—

Ta presežek se ne more smatrati kot dobiček, temveč kot presežek dotacije, ki jo je Delavski svet odobril za vzdrževanje Počitniškega doma, zato je treba to dotacijo vrniti nazaj oziroma jo uporabiti v iste svrhe. DS odobri tudi presežek na osnovnih sredstvih v Počitniškem domu Crikvenica v višini 2.250.—

12. Zaključni račun Kazine izkazuje:

dohodkov	38,436.044.—
stroškov	37,621.682.—
dobička	814.362.—

13. DS odobri naslednjo prvo delitev sredstev, doseženih v letu 1957. — Dokončna delitev celotnih doseženih sredstev bo izvršena, ko bo bilanca potrjena od strani oblastnih organov. Delavski svet je dosedaj razporedil v sklad osnovnih sredstev tudi sredstva, ki se bodo v lastni režiji porabila za investicijsko gradnjo stanovanj. Kolikor pa se družbeni standard ne bo mogel financirati kot lastne investicije družbenega standarda iz sklada osnovnih sredstev, bo Delavski svet sredstva, ki so namenjena za investicije družbenega standarda,

razporedil v tiste sklade, ki so za to predvideni. — Iz ostanka sredstev sklada za prosto razpolaganje za leto 1956 se razporedi še 18,000.000 din kot garancija za najetje investicij. kredita v zvezi z belo pločevino.

- 14, 15, 16 (ti trije sklepi, v katerih je DS določil finansiranje iz sklada osnovnih sredstev, sklada splošne porabe in sklada osebnih dohodkov so razložena v članku »Uresničene zahteve jeseniških železarjev«).

17. Na skladu 6670/I nahajajočih se din 10,681.392.— se prenese na novi sklad 668-4, Sklad skupne porabe.

18. Na skladu 6670/II nahajajočih se din 56,310.405.— se prenese na novi sklad 660-4.

19. Odškodninska zadeva Gostinčar Viktorija se ponovno pretrse po Upravnem odboru in Komisiji za vzdrževanje pri DS.

20. Odobri se prenos transformatorja 50 kVA za potrebe podjetja »Kreda« Radovna-Bled, na Obč. odbor Bled.

21. V primopredajno komisijo za predajo poslov glavnega direktorja se imenujejo:

tehnični direktor: ing. Rebek Konstantin

komercialni direktor: Knaflič Bogdan

direktor gosp. računskega sektorja: Ravnik Stanko

predsednik fin.-ekonom. komisije: Komljanec Anton

sekretar: Vovk Ivan

predsednik tarifne komisije pri DS: Hutar Jože

predsednik komisije za vzdrževanje: Zorman Vinko.

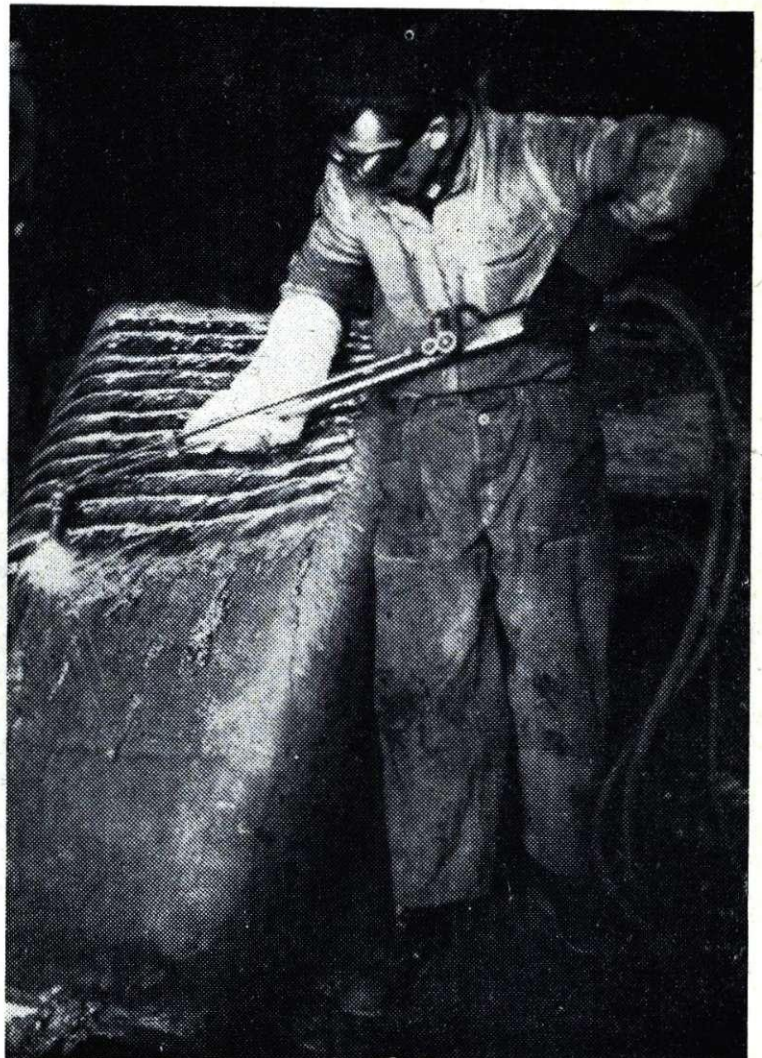
MESEČNO POROČILO

o obratnih nezgodah za mesec februar 1958

Obrati:	skupno	%	dni	v din
Visoke peči	7	1,7	130	80.298.—
Martinarna	13	2,4	239	147.627.—
Elektropeč	1	1,1	5	3.088.—
Javornik I	3	0,4	92	56.826.—
Valjarna 2400	—	—	24	14.824.—
Javornik II.	4	1,0	62	58.296.—
Javornik IV.	1	1,5	20	12.354.—
Žična valjarna	6	3,0	128	79.063.—
Jeklovlek	1	0,9	5	3.088.—
Predelovalni	6	0,9	122	75.358.—
Cevalna	1	0,5	22	13.589.—
Elektroodni	1	0,7	51	31.503.—
Livarna	3	1,5	32	19.766.—
Šamotarna	1	0,5	19	11.736.—
Energijski	—	—	—	—
OTK	—	—	—	—
Mehanična	1	0,3	6	3.706.—
Konstruktorska	2	1,0	85	52.503.—
Elektrodelavnica	4	3,0	8	4.941.—
Gradbeni	5	2,1	92	56.826.—
Javornik III.	6	1,8	56	34.590.—
Promet	5	1,3	62	38.296.—
Transport	4	1,9	142	87.710.—
Garaže	1	5,0	3	1.853.—
Kapitalna	—	—	—	—
Direkcija	—	—	—	—
Pomožna služba	—	—	—	—
Komunalni oddelek	1	0,7	2	1.235.—
MIS	—	—	—	—
Nabavni oddelek	—	—	—	—
Skupno	77	1,1	1407	839.076.—

Skupno nezgod: 77.

Delavec pri delu v naši železarni Foto Tone Urbanc

Moderen način proizvodnje terja po eni strani največje možno izkoriščanje instalirnih kapacitet (predvsem metalurških obratov, kjer so investicije zelo visoke), po drugi strani pa iz socialnih in drugih razlogov zagotovitev zaposlenemu človeku nujno potrebnega počitka in odmora. Seveda je še več drugih motivov, ki govore v prid temu, da je treba delavcu v težkih metalurških obratih brezpogojno zasigurati njegov tedenski počitek. Na koncu koncev je pa to tudi odraz proizvodnih odnosov, ki so, če delavcu ne dajejo možnosti tedenskega počitka, vse prej kot socialistične. Če pogledamo v našem podjetju te razmere in jih kritično ocenimo, moramo priznati, da pri reševanju tega problema nismo imeli srečne roke in da je pri nas na plavžih, v jeklarni in v valjarnah še mnogo ljudi, ki delajo nepretrgoma iz meseca v mesec, ne da bi bili prosti en sam dan. Tudi vsi naši poskusi pri uvajanju četrte izmene so ostali več ali manj le pri dobri volji, do formiranja prave in kompletne četrte izmene pa ni še nikoli prišlo. Če bi iskali razloge, zakaj so se te stvari pri nas več ali manj polovičarsko reševale, bi morali ugotoviti:

1. da vprašanje četrte izmene do sedaj še ni bilo postavljeno pred podjetje s potrebno vztrajnostjo in

2. ker nismo znali najti ustrezne oblike, ki bi primerno in v celoti reševala ta problem.

Seveda ni ta problem obstojal samo pri nas, temveč tudi drugod in so ga več ali manj posrečeno skušali rešiti tudi v drugih državah. Namen tega članka je, da bralcem našega lista posreduje način, po katerem so uvedli četrto izmeno v nemški železarni Bochumer-Verein v Bochumu. Oni so formirali v jeklarni štiri kompletne posade, ki so bile po kvalifikacijskem sestavu in po številu ljudi povsem enake. Če označimo v razpredelnici četrto izmeno s št. IV, vidimo, da ta izmena začne z delom v ponedeljek 1. v mesecu in dela nepretrgoma 7 noči in ima v drugem tednu od ponedeljka

2, 3

besede o četrth izmeni

zjutraj od 6. ure do srede popoldan do 14. ure prosto. To je 56 prostih ur. Potem dela ta izmena 7 popoldanskih dni do torka v tretjem tednu. Od torka zvečer od 10. ure do petka zjutraj do 6. ure ima prosto; torej zopet 56 ur. Od petka v tretjem tednu dela na dnevni izmeni do četrtega v četrtem tednu do 14. ure in ima potem prosto do ponedeljka zvečer do 22. ure. V tem primeru je izmena prosta 104 ure.

DNEVI	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
DOP.	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1
POP.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
NOČNA	4	4	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4
PROSTO																														

PREGLED MENJAVE DNIN PRI ŠTIRIH KOMPLETNIH IZMENAH

Po istem principu se, kot je razvidno iz te tabele, menjajo tudi ostale tri izmene. Tak način dela ima seveda ogromne prednosti, saj nudi zaposlenemu delavcu dovolj počitka pri njegovem delu. Ne smemo pa pozabiti, da se njegov delovni čas skrajša na 42 ur tedensko. Tak način IV. izmene je v Bochumer-Verein ugodno uspel. Prednosti, ki jih Nemci navajajo, so pa v glavnem naslednje:

a) Dvig kvalitete in znižanja proizvodnih stroškov. Ugotovili so, da je po uvedbi takega načina dela v jeklarni močno izboljšana kvaliteta jekla, kljub večji proizvodni in da so se proizvodni stroški znatno znižali. Znižali so se na primer stroški na gorivu, ker peči v nedeljah niso bile slepo kurjene. Dalje so se zmanjšali stroški popravil, ker zaradi kontinuiranega dela bazična opeka peči ni izpostavljena večjim temperaturnim razlikam;

b) Ugodnejši delovni pogoji za jeklarje. Glavno, kar so dosegli s tem načinom štirih izmen, pa je znatno olajšanje delovnih pogojev v jeklarni, kar pomeni več počitka, več prostega časa in boljše razpoloženje pri delu;

c) Znižanje obolenj. Statistika je pokazala, da so po uvedbi četrte izmene obolenja znatno padla in to izpod povprečja lažjih obratov. Podobno sliko dobimo pri obratnih nesrečah, ki pri takem načinu dela kažejo naravnost neverjetno znižanje. Iz tega lahko sklepamo, da je vzrok nesreč v mnogih primerih preutrujenost. Tudi v pogledu poklicnih obolenj in kroničnih zastrupitev so z novim načinom dela dosegli mnogo ugodnejše rezultate. Ugotovili so, da nevarnost obolenja za silikozo ali zastrupitvijo s svincem ne pada sorazmerno s skrajšanjem delovnega časa, temveč mnogo močnejše, ker telo določeno količino škodljivih snovi lahko prenese brez motenj;

d) Več prostega časa. Težko fizično delo v vročih obratih gre često do kraja človeških zmogljivosti. Pri starem načinu dela (tako kot je pri nas) je jeklar komaj našel čas za svoje privatne interese, ker se je moral po dokončanem delu odpočiti. Če gledamo na to, da normalno razvit človek rabi dnevno 8 ur spanja, ostane pri 8-urnem delu še 8 ur prostega časa, od katerega pa moramo odšteti še prihajanje in odhajanje na delo, kar znese do dve uri in tudi več, vidimo da mu ostane prostega časa v najboljšem slučaju 6 ur. Novi način dela daje poleg tega minimalnega prostega časa še dvakrat 56 prostih ur in enkrat 104 proste ure, kar brez dvoma omogoča jeklarju tako fizično kot duševno okrepitev. S tem imajo jeklarji več časa za svoje družine, za delo v raznih kulturnih, športnih in drugih organizacijah, za izlete itd.;

e) Strokovna izobrazba. Novi način dela na štiri izmene omogoča delavcu, da si pridobi potrebno strokovno znanje, kar je bilo do sedaj izredno težko ali pa celo nemogoče. To je velike važnosti tudi za podjetje, ki na ta način lahko brez večjih težav dviga strokovni nivo zaposlenega osebja.

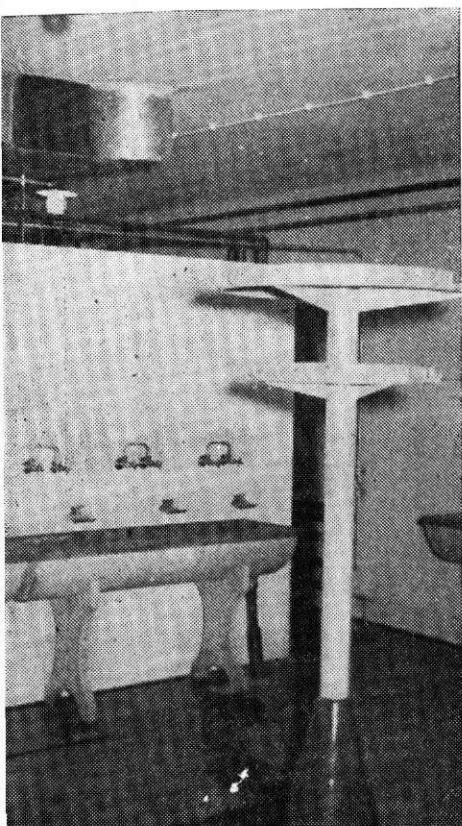

Na Bovogih, v ozadju Prisojnik Foto Čop Jaka

Morda bi kazalo, da se o gornjih podatkih zamislimo in da o takem ali podobnem načinu dela v vročih obratih razmišljamo tudi pri nas. Seveda, ni to samo stvar nas samih, to je predvsem odvisno od oblastvenih organov in pa od našega splošnega standarda. Če drugo ne, bi bil ta članek vsaj skromen prispevek k predlogom za skrajšanje delovnega časa v težkih obratih.

Velika udeležba pri volitvah v Jeseniški občini

V nedeljo, dne 23. marca, smo volili nove poslance v zvezno in republiško ljudsko skupščino. Po nepopolnih podatkih okrajne volilne komisije se je nedeljskih volitev v jeseniški občini udeležilo 93 % volilnih upravičencev. V novi zvezni ljudski skupščini nas bo zastopal tov. Vinko Hafner. V republiško ljudsko skupščino pa sta bila izvoljena: v 43. volilnem okraju tov. Maks Dimnik, v 44. volilnem okraju pa tov. France Treven. Obširneje o poteku volitev bomo poročali v prihodnji številki.

Nova umivalnica
v martinarji
Foto Torkar

Martinarji

imajo nove higienske prostore

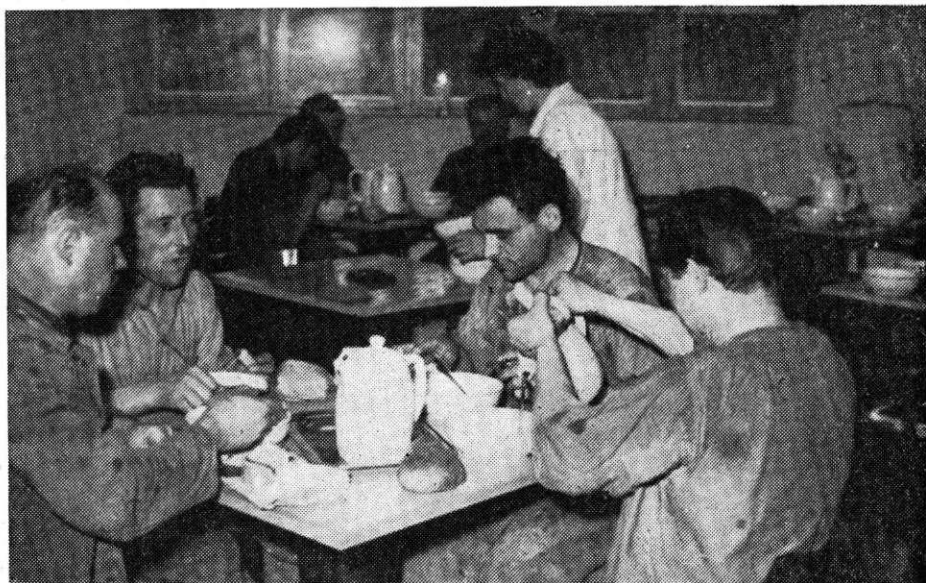
Jeseniška železarna se je po osvoboditvi močno razširila in modernizirala. Gradili smo nove objekte, medtem ko smo stare povečovali in dopolnjevali z novimi. Jasno je, da spadajo k moderniziranim obratnim napravam tudi higiensko pripravljene sanitarije, predvsem pa prostori, v katerih se zadržujejo delavci pred in po delu ter v odmorih in ki morajo biti udobno in moderno urejeni.

Martinarna spada med tiste obrate v Železarni, ki so se po osvoboditvi močno povečali. Podaljšana je bila hala in zgrajena nova SM peč št. VI., nabavljeni so bili novi žerjavi in vlagalni stroji. Vendar smo precej časa popolnoma pozabljali na higieno v prostorih, saj sta bili garderoba in jedilnica takšni, da nista bili več primerni za uporabo. Zaradi povečanja števila delavcev so higienski prostori postali premajhni in njihova uporaba problematična.

V letu 1953 je bilo odločeno, da se zgradi poleg martinarne stavba, v kateri bi bili moderni prostori in pisarne obrata, vendar se je zaradi zakasnele izgotovitve načrtov in z revizijami vsa stvar zavlekla, da z gradnjo stavbe ni bilo mogoče začeti, ker zaradi zmanjšanja investicij ni bilo več sredstev na razpolago.

Ker je postalo stanje v higienskih prostorih martinarne vedno bolj nevarno je bilo nujno potrebno, da se nekaj ukrene. Sredstev za novo stavbo ni bilo in je bilo zato v jeseni 1957. leta odločeno, da obstoječe higienske prostore renoviramo in istočasno razširimo. To naj bi bil izhod v sili, dokler ne bi dobili denarna sredstva, s katerimi bi lahko zgradili stavbo z novimi higienskimi prostori.

Ob pričetku, ko smo pričeli z renoviranjem in razširitvijo starih higienskih prostorov, je vse skupaj izgledalo nekoliko dvomljivo, kajti težko je bilo verjeti, da se bo iz teh prostorov dalo napraviti kaj poštenega. Ko pa so se dela približavala zaključku, se je izkazalo, da je vsa stvar presenetljivo dobro uspela.

Martinarji pri malici v novi jedilnici
Foto Torkar

Z razširitvijo in renoviranjem smo dobili štiri lepe prostore: garderobo z omaricami za preoblacenje, kopalnico s tuši in umivalniki, prostor za počitek med delom in jedilnico s kuhinjo za kavo.

Od vseh prostorov je najbolj značilna jedilnica, kjer je bil napravljen radikalni prelom s prejšnjo tradicijo v naši Železarni. V jedilnici se nabhajajo mizice za štiri osebe s stoli in ob času malice servira kubarica mleko in črno kavo v posebnih vrčih, tako da si lahko vsakdo poljubno postreže. Pri tem se servirajo tudi porcelanaste skodelice z žlicami. Praksa je pokazala, da se je takšen način postrežbe pri malicah izredno obnesel in so tudi martinari zelo zadovoljni.

Cepprav še ni vse idealno, je bil z ureditvijo teh higienskih prostorov v martinarni napravljen velik napredek. Ob popolni podpori uprave podjetja in vseh organizacij smo prišli do tega, da ima tudi delavec v martinarni, ki se je še do nedavnega preoblačil, umival in malical v res neprimernih prostorih, garderobo, kopalnico in jedilnico, ki so za našega delovnega človeka primerne.

K.

Važni sklepi ObLO Jesenice

V torek, dne 11. marca 1958, sta bili na Jesenicah ločeni seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev. Na obeh sejah so bili sprejeti naslednji pomembnejši sklepi:

1. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Jesenice naj ugotovi koliko veterinarjev bi potrebovali z ozirom na širok delokrog dela. Predlog je za enega ali dva veterinarja.

2. Sprejme se predlog Sveta za prosveto in kulturo glede ustanovitve finančno samostojnega zavoda »Center za gospodinjstvo pospeševalno službo« na Jesenicah. Hkrati se priporoča razširitev tudi javnosti, zato pa je potrebno pripraviti potrebno dokumentacijo in upoštevati kot osnovo gospodinjstvi biro. Treba se je povezati tudi s Svetom za komunalne zadeve in gradnje. Ta biro naj bi se ustanovil v sedanjih osnovnih šolih.

3. Sprejme se predlog Sveta za zdravstvo o združitvi finančno samostojnega zavoda Klimatično okrevališče »France Rozman« Gozd in mladinsko okrevališče Gozd. Svet za turizem in gostinstvo pa se ne odreka svojim zaključkom perspektivnega razvoja turizma v Gornji savski dolini.

4. Sprejme se odločba o določitvi odstotka sredstev občinskega kreditnega sklada za zidanje stanovanjskih hiš, ki se lahko uporabi za posojila posameznim skupinam interesentov.

5. Zadolži se tov. predsednika in komisijo za uslužbenko vprašanje, da predlagata, kako bi najbolje rešili situacijo, ker v uradnih dneh niso vedno na razpolago predsednik in vodilni uslužbenci.

Zvončki oznanjajo težko pričakovano pomlad — Foto Mikelj Matevž

Dne 11. marca 1958 je bila prav tako tudi skupna seja obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Jesenice. Na tej seji so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Na prihodnji seji ObLO Jesenice naj se obravnava poročilo iz posvetovanja konference mest.

2. Sprejme se predlog komisije za volitve in imenovanja, glede imenovanja članov disciplinskega sodišča: Zvone Labura; Slavan Berliš, namestnik; dr. Vinko Zalokar; Franc Horjak, namestnik; Viljem Zrin; Leopold Lomovšek, namestnik.

3. Potrdi se predlog Komisije za volitve in imenovanja, o imenovanju članov komisije za predajo hiš, ki so last SLP, le-ti so: Ivan Pogačar, Mirko Rihtar, Miloš Regovec, Janez Pažlar in Franc Vovk.

4. V sestavu gradbenega odbora za izgradnjo žičnice v Kranjski gori je napraviti spremembo, in sicer: namesto Mateja Suhač se imenuje Maksa Dimnika za predsednika, medtem ko je bil le-ta dosedaj samo član tega odbora. Za novega člana pa je bil imenovan tov. Ljubo Bizjak.

5. Sklenjeno je bilo, da se v bodoče na sejah Ljudskega odbora razpravlja o najbolj važnih področjih dela, kot komunalne zadeve, turizem in gostinstvo, kmetijstvo in gozdarstvo itd., tako da bodo na podlagi razprav sprejeti ustrezni sklepi oziroma smernice.

V marec smo dobili novo pošiljko snega Foto Jaka Čop

V prvih dneh meseca februarja je Tovarniški odbor sindikalne podružnice razdelil med člane kolektiva anketne liste z več vprašanji. Rezultati omenjene ankete so najboljši odgovor različnim razpravam na konferencah, sejah ali sestankih, pa tudi delavcem, ki so v medsebojnih razgovorih živahno razpravljali o denarnih sredstvih, ki naj bi jih skupnost vlagala v prihodnje. Iz teh razpravljanj se je izluščilo precej predlogov, ki pa so dokaj različni. Nekateri so trdili, da je potrebno zgraditi čim več stanovanj za samske delavce ter družinska stanovanja, medtem ko so drugi spet zagovarjali gradnjo kopališč in drugih športnih ter kulturno-prosvetnih objektov. Tretji so bili mnenja, da je treba dokončno urediti prevoz delavcev ter ostalega prebivalstva na Jesenicah, poleg tega pa so tu še druga važna vprašanja in predlogi, ki bi jih kazalo resno upoštevati.

Spričo teh okolnosti je za omenjeno anketo vladalo med delavstvom v naši železarni veliko zanimanje. Sleherni izmed sodelavcev se je potrudil, da je na zastavljena vprašanja odgovoril po svojem prepričanju in najboljšem mnenju, da bi z razpoložljivimi denarnimi sredstvi napravili vsaj tisto kar na Jesenicah najbolj pogrešamo. Dosti je bilo sodelavcev, ki pri izpolnjevanju anketnega lista niso pozabili, da je na stanovanjskem uradu na Jesenicah vpisanih več kakor 1000 prosilcev, ki nestrpno pričakujejo dodelitve stanovanja. Preglavitve

ZOPET ANKETA MED NAŠIMI SODELAVCI

nam delajo na Jesenicah tudi šolski prostori. Danes menda v našem podjetju ni delavca, ki ne bi vsaj približno poznal kritično pomanjkanje šolskih prostorov spričo vedno večjega porasta števila šolobveznih otrok. Vse to dokazuje, da naši sodelavci pri izpolnjevanju ankete niso imeli lahke naloge. Držati se je bilo treba starega slovenskega pregovora: Trikrat premisli — enkrat stori!

Anketnih listov je bilo razdeljenih 6.910, vrnjenih in pravilno izpolnjenih pa je bilo 5.441 ali 79%. Najbolj pridni so bili v livarni, kjer je anketni list izpolnilo 93% članov vsega kolektiva, v elektrodelaavnici 89%, MIS 88%, gradbeni oddelek 88%, jeklovlek 88%, sledijo elektrodni oddelek in valjar na 2400 s 87%, predelovalni obrati 86%, plavž 85%, šamotarna 84%, žebeljarna 82%, Javornik IV 80%, OTK 80%, promet 80%, glavna pisarna 78%, Javornik I 78%, martinarna 77%, cevarna 76%, zaščitna služba 76%, Javornik II 74%, mehanična delavnica 74%, Javornik III 73%, konstrukcijska delavnica 67%, energijski oddelek 67%, transportni oddelek 65%, žična valjar na 64% in komunalni oddelek 55%.

Pri izpolnjevanju ankete so delavci v železarni vpisali na prvo mesto gradnjo družinskih in samskih stanovanj. Na drugem mestu so predvidevali gradnjo letnega kopališča. Ureditev kantin so anketirani delavci in uslužbenci postavili na tretje mesto, hitrejši dovoz hrane in ureditev mlečne restavracije na 4. mesto, medtem ko ureditev cestnega prometa ter nabava avtobusov sodi na peto mesto; izgradnja hotela ob Jadranski obali zavzema 6., zimsko kopališče 7., spomenik padlim borcem 8. in izgradnja Delavskega doma na Jesenicah 9. mesto.

Ob zaključku naj povemo še to, da je rezultate ankete upošteval tudi Delavski svet naše železarne, ko je odobril 300 milijonov dinarjev za gradnjo stanovanj in ostalih komunalnih naprav, ki so na Jesenicah več kakor potrebne.

KAKO VAM UGAJA VAŠE DELO?

V prvi letošnji številki „Železarja“ smo v kratkem članku najavili anketo, hkrati pa objavili nekaj primerov iz literature, ki obravnava različne človeške probleme v industriji. Obenem smo tudi obljubili, da bomo kolektiv naše železarnice sprti obveščali o rezultatih ankete.

Iz razgovorov, ki jih je sprožil omenjeni članek, smo se prepričali, da je članek načel tudi pri našem kolektivu zelo aktualno problematiko, dobili pa smo potrdilo o umestnosti raziskave takih problemov.

Danes objavljamo prve podatke o anketi, ki jo je v sredi prejšnjega meseca izvedel Personalni oddelek, in je imela namen zbrati mnenja članov našega kolektiva o različnih problemih, ki so pogosto predmet najrazličnejših razgovorov.

Naša anketa je bila prvi primer v državi, da se je k zbiranju informacij o mnenjih in stališčih ljudi pristopilo na ta način. Zato smo morali nujno računati s pomanjkljivostmi in težavami, ki bi lahko nastopile.

Ena taka težava je bila: kako zbrati izpolnjene anketne liste. Predvsem zaradi množice obratov, različnih izmen, kot tudi narave dela v posameznih obratih. Zato smo ponekod uporabili volilne skrinjice, drugod pa kuverte, v katerih so ljudje vračali izpolnjene anketne liste.

Oglejmo si danes podatke o odzivu na anketo. Te podatke nam nudi naslednja tabela.

Obrat	Razdeljeni anketni listi	Vrnjeni anketni listi	Veljavni anketni listi	Neveljavni anketni listi	Neoddani anketni listi
Visoke peči	334	320	300	20	14
Martinarna	560	496	433	63	62
Javornik I	630	586	538	48	44
Valjarna 2400	218	191	182	9	27
Javornik II	374	334	330	4	40
Javornik III	314	272	251	21	42
Javornik IV	60	53	50	3	7
Žična valjarna	205	120	100	20	85
Jeklovlek	108	94	78	16	14
Predelovalni obrati	609	564	534	30	45
Cevarna	201	189	179	10	12
Elektrodni	150	117	108	9	33
Livarna	175	155	146	9	20
Samotarna	186	152	140	12	34
Energijski	302	203	184	19	99
OTK	125	125	118	7	—
Mehanična del.	262	259	246	13	3
Konstruktorska del.	155	152	107	45	3
Elektro del.	120	108	105	3	12
Gradbeni oddel.	215	198	171	27	17
Promet	342	342	309	33	—
Transport	178	170	152	18	8
Uprava	447	376	368	8	71
Komunala	125	105	103	2	20
Skupaj:	6395	5681	5232	449	712
v %	100%	88,8	81,8	7,0	11,1

Kot je razvidno iz tabele, smo razdelili članom našega kolektiva 6.395 anketnih listov, nazaj pa smo jih dobili 5.681 ali 88,8%. Če od tega števila odštejemo 449 neveljavnih listov, imamo končno 5.232 ali 81,8% veljavnih anketnih listov, ki nam bodo služili za nadaljnjo statistično obdelavo.

81,8% članov našega kolektiva je torej oddalo pravilno izpolnjene anketne liste. Ali nam ta številka ne potrjuje misli, kako si naši ljudje žele napredka podjetja in kaže njihovo pripravljenost, da po svojih močeh prispevajo pri reševanju naših skupnih težav?

Nova težava je nastopila pri pregledovanju vrnjenih anketnih listov. Kaj je veljavno in kaj ni? Kot neveljavne smo izločili vse liste, ki so bili prazni, prečrtani ali so bili brez podatkov o spolu, kvalifikaciji in položaju anketiranca. Če manjka samo podatek o starosti, ga smatramo za veljavnega.

Pri samem izvajanju ankete ni bilo posebnih težav. Rad pa bi tukaj omenil nerednost, ki se je pripetila med anketiranjem, ki na ljudi v tistem obratu ni vplivala ravno najbolje. Tam je namreč mojster samovoljno odprl skrinjico, pregledal že oddane liste in potem rogovilil med ljudmi, češ da jim bo že stopil na prste. Vprašanje je samo, komu je ta mojster bolj škodoval. Uspehu ankete v svojem obratu ali sam sebi in svojemu ugledu pri ljudeh okoli sebe.

C. A.

RAZGOVOR

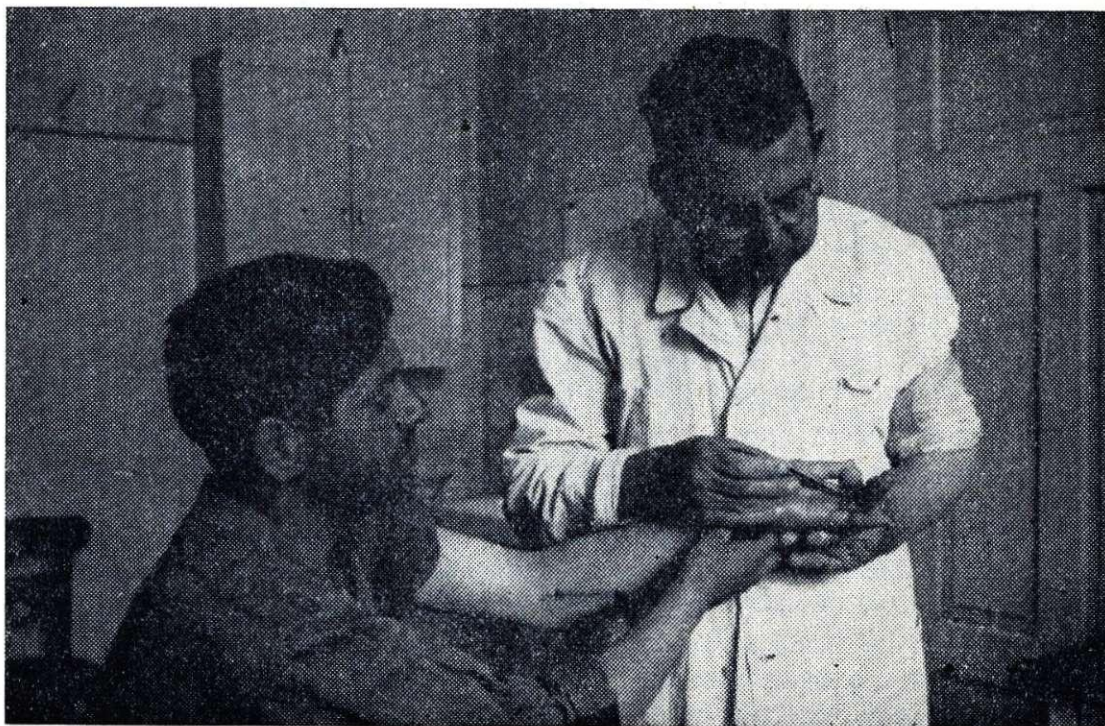
**med obratnim
zdravnikom
in zavarovancem
o perečih vprašanjih
bolniškega reda
in zakonodaje
socialnega zavarovanja**

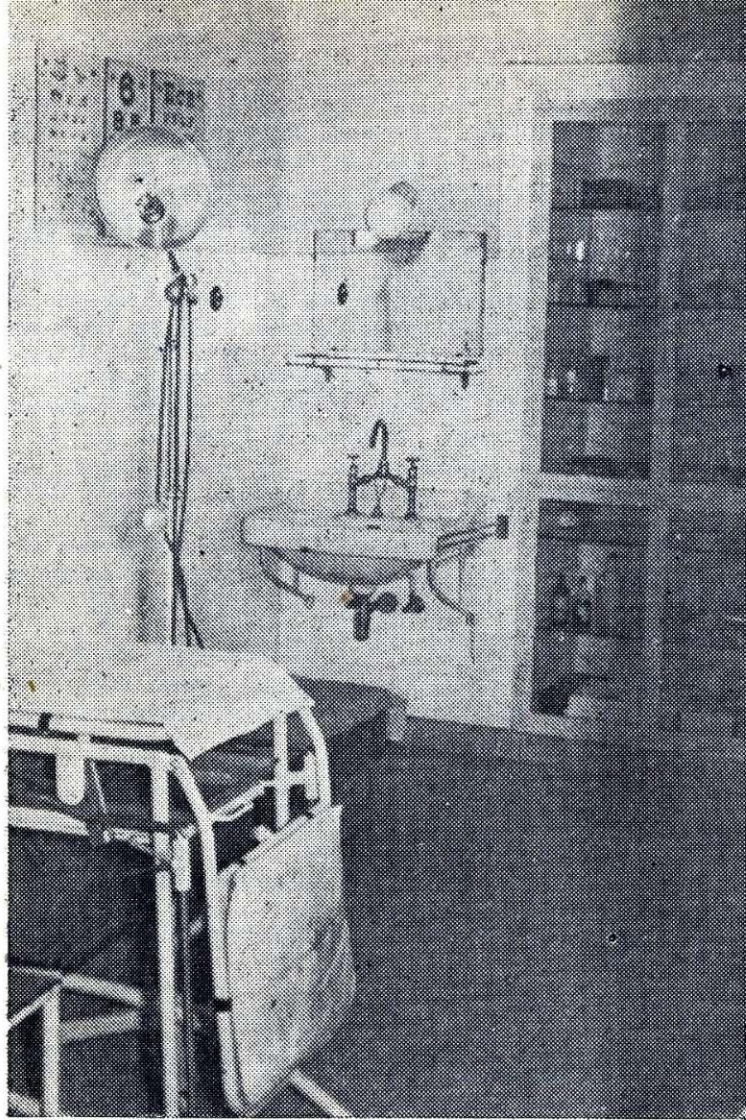
Mislim, da ni odveč, če tudi tukaj spregovorim nekaj besed o bolniškem oddelku. Koga sprejememo? Predvsem obolele samce, za katere nihče ne skrbi v mizernih okoliščinah, v katerih živijo. Sem sprejemamo revmatičarje, za katerih strokovno zdravljenje skrbi specialist. Sprejeta so različna kratkotrajna obolenja, katera zahtevajo dietno prehrano. Sprejemamo obolenja, ki zahtevajo strogo mirovanje, ležanje in dietno prehrano (želodčne rane in rane na dvanajsterniku). Nadalje sprejemamo obolele člane, ki zahtevajo opazovanje ter končno tudi take, ki si domišljujejo da so bolni, nezmožni dela in imajo take težave, za katere ne najdeš v nobeni medicinski knjigi prave diagnoze. Mislim, da je vsak pošteno misleč bolan član našega kolektiva hvaležen, če se mu omogoči hitro ozdravljenje in povratek na njegovo delovno mesto.

Posebno bi tukaj še omenil obisk naših obratnih ambulant in verjetno tudi vseh ostalih ambulant v državi, ki imajo ob ponedeljkih in torkih največ obiskov. Ti se do sobote potem toliko zmanjšajo, da jih v soboto na novo obolelih ni več. Vem, da se od sobote ob prenehanju ordinacije naberejo različni pacienti in poškodbe, vem tudi, da marsikdo po razgovoru s svojimi znanci ali družino ob ponedeljkih išče zdravniško pomoč. Vsekakor je nerazumljiv tak padec od ponedeljka do sobote. Toda mi zdravniki, ki ob vsaki dnevni in nočni uri na poti k obolelemu srečujemo ob poznih urah vinjenega in razgrajajočega delavca, se ne čudimo, če takega naslednji dan srečamo z najrazličnejšimi težavami v obratni ambulanti. Nisem proti pijači v mejah, ki krepi telo in poživlji organizem, nasprotujem pa nespametnemu nočnemu življenju, po katerem marsikdo utrpi sam težko telesno poškodbo, ali pod vplivom povzročja materialno škodo na stroju ali celo nesrečo svojemu sodelavcu. Zato bodi v pijači zmeren in ne krati si nočnega počitka sam po nepotrebnem.

Odnos zavarovanja do zdravnika in obratno naj bo vključen. Oba skupaj bosta sporazumno najbolje odstranila težave. Obratnega zdravnika vežejo zakonski predpisi; zakonsko je odgovoren, da nudi bolnikom vse to, kar jim po zakonu pripada. Kakršen je klic, tak je odmev, pravi pregovor. Razumno in v mirnem tonu se da premostiti marsikaj. Ne more pa zdravnik dovoliti in ugoditi enemu to, česar drugemu ni dal in ne more dati, ker za to ni zakonske osnove. Zdravnik mora ravnati tako, da bo svoje delo in odločbe lahko zagovarjal. Surovo in žaljivo je, če tak zavarovanec z grožnjami ali z žalitvami poskusi od zdravnika izsiliti svoje zahteve in želje.

Tam, kjer je danes
obratna ambulanta, je bila pred
leti jeseniška bolnica
V njej je nekdanji bolničar
Saksida, nudil pomoč
ponesrečenemu sodelavcu

Ordinacija v obratni ambulanti Foto Torkar

In še nekaj o bolnikih, ki so v bolniškem staležu ter o njihovi prizadevnosti, da bi čimprej ozdraveli. Bolniki so dolžni izpolniti vsa navodila, ki jih dobijo od zdravnika. To je redno uživanje predpisanih zdravil, ležanje itd. Kako so nekateri bolniki brezvestni in nedisciplinirani, o tem nekaj primerov. Sodelavka, ki se je zdravila zaradi splava v bolnišnici Jesenice, je dobila strog nalog brez-pogojno ležati 10 do 14 dni, da bi se vnetje ne širilo. Žal sem tisto ženo, čeprav ne zahajam v gostilne, slučajno srečal v tovarniški Kazini, ko je v družbi moškega posedala pri mizi. Drugo delavko sem srečal na poti izven Jesenic, ko je čakala na dogovorjeni sestanek, čeprav bi morala ležati. Tretji primer: dve uri potem, ko je delavec bil pri meni v ordinaciji ter sem mu predpisal zdravila za bolečine v križu in 3 dni bolovanja, sem ga srečal na poti domov, ko je strokovno kot geometer, totalno pijan meril cesto. Ali ni vse to izigravanje, zavlačevanje zdravljenja in smešenje zdravnika? Kako naj se zdravnik zagovarja? Ali tak bolnik zasluži zaupanje zdravnika? Ali smeš verjeti njegovim težavam?

Posebno poglavje naših večnih bolnikov pa zavzemajo mladi delavci, neizkušeni in nevajeni težkega fizičnega dela. Vemo, da je vsak začetek težak, da je delo težko. Vsako delovno mesto zahteva gotove duševne in telesne sposobnosti; če jih nimaš, ako ne ustrezaš tem pogojem, če je delo pretežno, si moraš pač poiskati drugo delovno mesto izven naše Železarne. Tako bo tudi morala v bodoče naša personalna služba skrbeti za to, da bo zaposlila le delavoljne in sposobne ljudi. Mladi, novodošli kader, ki je kvalificiran ali nekvalificiran, ki mu ne ustrezajo delovni pogoji, naj si v lastnem interesu poišče tako

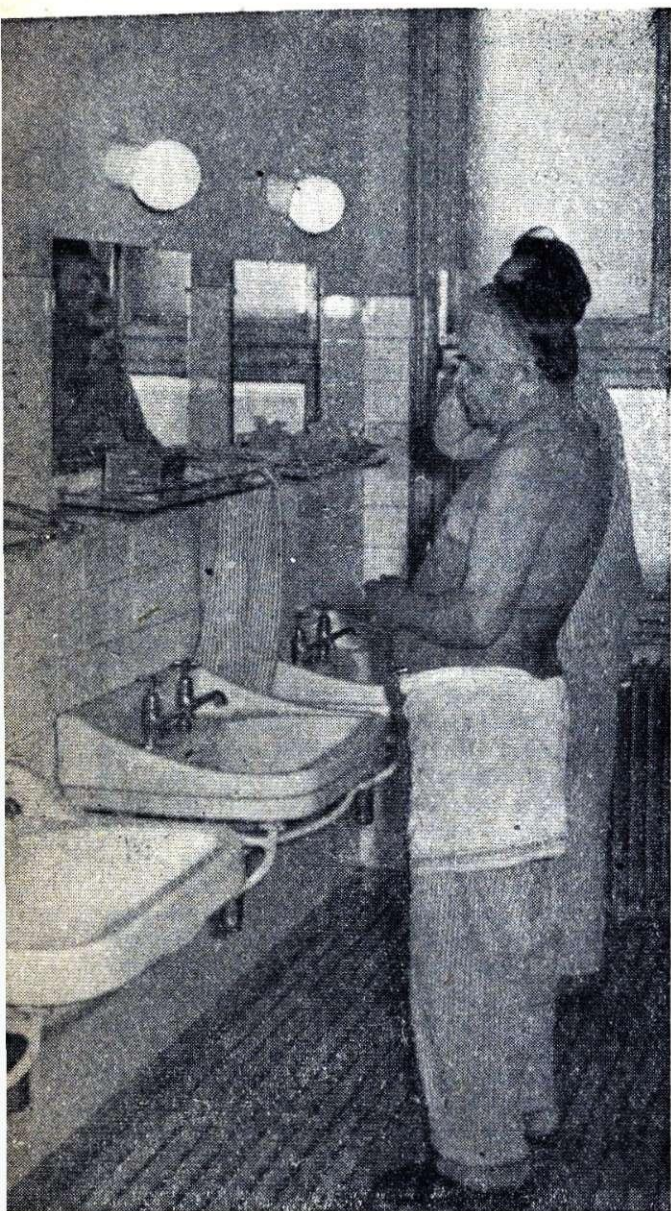
službo, za katero ima veselje in tudi telesno ter duševno sposobnost. Pač pa je tovarna dolžna skrbeti za invalide dela, za invalide vojne, za različna poklicna obolenja in starostno oslabele, za katere je treba najti ustrezna delovna mesta. Zlasti sem mnenja, da se našim starim in zaslužnim delavcem, ki pogostokrat eno ali dve leti pred pokojnino ne morejo zaradi izčrpanosti opravljati isto delo, omogoči lažje delo.

Kakor je vsakemu znano je po tarifnem pravilniku v vsakem obratu določeno število sistematiziranih mest. Torej za kolektiv ni vseeno, koliko jih je v bolniškem staležu. Obratovodja mora s svojimi delavci doseči gotovo tonažo ne glede na to, koliko jih manjka. Potemtakem so primorani delavci pri izpadu večjega števila delavcev več delati. Ali ne bi bilo bolj pametno, če bi kolektiv sam v takih primerih izločil neopravičene izostankarje in večne bolnike, ter bi s tem vsak sam sebi povečal mesečne dohodke. Tako sodelovanje obratovodstva, sindikata in vsakega posameznika, bi bilo zelo koristno in bi onemogočilo različne zlorabe.

Nadalje bi tukaj spregovoril o zelo perečem vprašanju o plačnem bolezenskem dopustu za tujo nego. Zakon o socialnem zavarovanju dovoli tudi nego pod pojmom bo-lezen. Tuja nega traja za ženo, moža, starše in otroke stare nad 14 let — 7 dni, za otroke mlajše kot 14 let pa 15 dni, če to bolezen zahteva. Zakonodajalec je to dobo določil, ker se po navadi v tem času nekomplikirano obolenje pozdravi. Kakor hitro se bolnik odda v bolnišnico, preneha ta bolezenski dopust za tujo nego. Nepravilno pa je tolmačenje tega zakona, da se pod tujo nego ne razume bolezen, temveč nadzor (tako n. pr. delavec, ki je oddal svojo ženo v bolnišnico, nima pravice ostati doma zaradi nadzora nad otroci). Pravico do tuje nege bi v tem primeru imel samo takrat, ko se nahaja žena v bolnišnici, če bi medtem zbolel njegov otrok. Zdravniku zadošča kot dokaz, da je svojec potreben tuje nege, zdravstvena izkaznica obolega družinskega člana. Nepotrebna so različna potrdila Občinskih ljudskih odborov in neveljavna potrdila kake babice. Do prerakanja pride, ko mož zahteva v primeru poroda, pa naj bo, da žena rodi doma ali pa v porodnišnici, za to dobo kot nadzor nad otroci — plačan bolezenski dopust. Porod ni bolezen v smislu Zakona o socialnem zavarovanju, je naraven življenjski pojav in socialno zavarovanje ne izplačuje bolezenskega dopusta. Samo v primerih, če je bil porod kompliciran z operacijo, pripada možu 7 dnevni bolezenski plačani dopust. Za težka in dolgotrajna obolenja lahko delavec vloži prošnjo na Upravni odbor Socialnega zavarovanja na Jesenicah, ki bo na svoji seji sklepal o upravičenosti in mu izdal dovoljenje za tako nadaljnje bolovanje za tujo nego. Mislim, da se bo vsaka žena, ki približno ve, kdaj bo rodila, že poprej v podrobnosti porigala, da bo družina ob njenem odhodu z vsem pre-skrbljena. S tem bo žena odvzela možu velike skrbi. Kot zdravnik in tudi oče razumem, da otroci rabijo nadzor. Odkrito pa povem, da ne bi vedel, po kakšnem kriteriju bi enemu dal, drugemu odklonil bolezenski dopust. Vsekakor mora biti kriterij za vse enak.

Kako pa je z odnosom zavarovanja do naše skupne imovine? Naša obratna ambulanta je po zaslugi razumevanja kolektiva, Delavskega sveta, Upravnega odbora in direktorja Železarne z velikimi finančnimi žrtvami postala sodobno opremljena ustanova. Tovarna je žrtvovala za predelavo in opremo ambulate 64.396.616 din. Naša ambulanta je ena najbolj sodobno opremljenih in vzdrževanih zdravstvenih ustanov na področju Slovenije. Žal pa dolgo-prstneži ne mirujejo in nam kraдеjo, kar se le odnesti da.

Posebno vprašanje je odmera bolezenskega dopusta. Za nekatera obolenja vemo že vnaprej, koliko časa bo kdo boloval, zlasti težavna pa postane ta odmera takrat, ko se objektivnim spremembam in težavam priključijo subjektivne težave. Tako vemo n. pr. da traja zdravljenje za pljučnico 4 do 6 tednov, za kostolom 4 do 8 tednov (vse to je vzeto seveda povprečno). Nekateri samozavestni in delavoljni delavci se kaj kmalu naveličajo brezdelja ter silijo nazaj na svoje delovno mesto, medtem ko drugi pod težo obolenja kloni ter se vda brezdelju. Ne najde več energije, da bi sam odločal in zopet poizkusil z delom.

V vseh
prostorih
ambulance
je red
in čistota
Foto
Torkar

dela, je potrebno, ker brez njega ni dokončnega uspeha. Tudi preprosta čistilka v tovarni, ki je včasih tako malo upoštevana, opravlja za vsakega člana kolektiva življenjsko nujno delo, ker s svojim delom varuje zdravje.

Posebno bi še omenil poročniški dopust naših žena. Po starem zakonu imajo vse žene, ki so šle pred 1. 1. 1958 na poročniški dopust 45 dni pred in 45 dni po porodu, skupaj torej 90 dni plačanega bolezenskega dopusta. Po novem zakonu pa bodo imele 105 dni. Velja pa to samo za one porodnice, ki gredo po 1. 1. 1958 v stalež. V primeru, da žena ne izkoristi 45 dni pred porodom, lahko neizkoriščene dneve prenese na čas po porodu, toda ne več kot 69 dni. Potemtakem mora vsaj 21 dni izkoristiti pred porodom; če jih ne izkoristi, je to v njeno škodo. Če izkoristi več kot 45 dni pred porodom, so dnevi preko 45 dni neplačani. Ako otrok ob porodu umre, koristi lahko samo največ 60 dni. Da bi mogla preventivna služba nosečih žena biti uspešna, želi Posvetovalnica za matere, da bi se žene že od začetka tretjega meseca nosečnosti javljale v Posvetovalnici, ki posluje vsak petek v popoldanskih urah. Po dogovoru med Posvetovalnico in obratno ambulantno, bo vzel obratni zdravnik v stalež samo one nosečnice, ki se bodo lahko izkazale s potrdilom Posvetovalnice.

Vse naše zdravniško delo je posvečeno našemu delovnemu človeku z namenom z vsemi sodobnimi sredstvi človeku pomagati. S primernim nadzorom bomo preprečili vsako zavlačevanje ter izigravanje danih zdravniških navodil. S skupnimi močmi in zaupanjem bomo lahko uspešno premagali vse težave.

Vse naše sile zdravstvene službe naj bodo usmerjene v ozdravljenje obolelega člana.

Dr. Milan Čeh

Nenapovedano tekmovanje v žični valjarni

Odkar sta obratna asistenta, tehnika Ivan Vovk in Anton Grošel izpolnila zastarele valjavske naprave v žični valjarni na progi 330 (krožno vodilo), peč ter razne druge strojne naprave, sprostila delovno silo in obenem olajšala težko in nevarno delo valjavcev — delavci so jima zato zelo hvaležni — se je iz dneva v dan dvigala produkcija. Od popreje težko dosegljivih 60 ton izvaljane žice se je dvignila proizvodnja na 75 ton. Od takrat naprej je zavladal med dninami nekak tekmovalni duh, katera dnina bo preje dosegla znamko 400 ingotov (gamsov) ali okoli 82,5 t izvaljane žice 5 mm premera.

Konec letošnjega februarja se je ponovno pričelo to nenapovedano tekmovanje med izmeno Bevc in Grohar. Izmena Bevc je izvajala 372 ingotov, naslednji dan pa izmena Grohar 375.

V soboto, 1. marca, ko so prihajali prvi delavci nočne izmene Bevc na delo, so že oznanjali iz dnine Grohar na signalnem zvonu, da je doseženo število 401, na koncu izmene pa so zabeležili že 415 ingotov ali okoli 87 ton.

Nočna dnina je bila precej presenečena nad tako hitrim odvzemom rekorda. Ko so odhajali na delovna mesta, jih je delovodja Bevc bodril in ob 6. uri zjutraj je postavljen nov rekord 420 ingotov, okoli 88 t (prvič v zgodovini valjavstva pri nas). Dnevna proizvodnja vseh treh dnin pa je 1. marca 1958 štela: 240.170 kg žice 5 mm premera in 2500 kg cagljjev.

Vodstvo podjetja ni prezrlo tega tekmovanja, temveč je z zadovoljstvom sledilo temu velikemu delovnemu uspehu in nagradilo valjavce s precejšnjo količino piva.

Tako je primoran zdravnik neredkokdaj prisiliti takega ozdravelega bolnika, da prične z delom. Tako kakor stroj, ki stoji — rjavi, tako tudi človeški organizem v brezdelju slabi. Vsak je sam opazil, če je bil resno bolan, kako so mu propadle mišice. Samo ponovna zaposlitev krepi telo in voljo. Dejstvo je, da danes še nimamo enotnega kriterija, da bi vsi zdravniki enako, vsaj v okviru možnosti, za vsako bolezen posebej odločali o dolžini takega bolezenskega dopusta. Tako pa eni zdravniki širokopotezno, brez vsake utemeljitve ugodijo želji ozdravelega bolnika. Taki zdravniki se poskušajo s tem prikupiti svojim bolnikom, pozabljajo pa pri tem, da so močno ohromili voljo in samozavest pacienta. Če primerjamo bolnika iz privatne ordinacije z bolnikom, ki je socialno zavarovan, lahko mirno trdim, da je doba bolovanja pri zavarovancih skoraj dvakrat daljša kot pri onih, ki morajo sami skrbeti zase. Dejstvo je, da so se metode, zlasti pa nega operirancev, danes znatno spremenile in da poskušamo tudi bolnika po težki operaciji postaviti na lastne noge in s tem preprečiti neljubne komplikacije. Nujna zahteva je, da se pravilno presodi vsak posamezni primer obolelega ter se mu po končanem zdravljenju da primerno ustrezajoče delo.

Velika razlika je pri bolovanjih med delavci, ki imajo v tovarni kako funkcijo, ki jim ni poverjen kak nadzor, in pa delavcem, ki se verjetno ima samo za brezpomembno številko v sestavi celotnega kolektiva. Slednji »marodira« za vsako najmanjšo stvar, je nezainteresiran nad uspehom v tovarni, medtem ko prvega včasih niti ne moreš prepričati o nujni potrebi bolovanja. To je samo dokaz slabe psihološke povezave med poedincem in vodstvom v obratu samem. Vsako delo v tovarni, od najnižjega do najvišjega

TEHNIKO DELOVNIM LJUDEM IN MLADINI

Pionirji z Javornika se zanimajo za delo v radioamaterskem krožku Foto Jože Prešern

Na Jesenicah čutijo delovni ljudje veliko potrebo po nadaljnjem izobraževanju. Tudi mladi delavci, cicibani v otroških vrtcih, pionirji na osnovnih šolah in učenci osemletk, srednjih in strokovnih šol se zanimajo za modelarstvo, veliko je ljubiteljev brodarjenja in kajakarjenja na mirnih in deročih vodah, veliko zanimanje kažejo tudi jadralci in padalci, mladi fotoamaterji pa nenehno silijo v najostrejši konkurenci priznanih mojstrov lepe fotografije v ospredje, motorni piloti hočejo čimprej postati junaki in branilci našega svobodnega neba, za avtomoto šport pa se na Jesenicah zanimajo mladi in stari obojega spola. Občinski odbor Ljudske tehnike si prizadeva, da bi se vrste ljubiteljev LT še bolj pomnožile in pomladile. Mladi delavci se ne zanimajo za najnovejše pridobitve sodobne tehnike; cicibani, mladinci in mladinke pa se nočejo zadovoljiti samo z papirnatimi letali in ladjicami, hočejo se seznaniti s tehniko modelov podmornic, postati hočejo mojstri fotografije, obvladati hočejo s svojimi plovnimi objekti, s kajaki, kanuji in čolni naše mirne in deroče vode. Na Jesenicah je že preko 300 motorjev in avtomobilov vseh mogočih modelov in izdelkov. Mladina hoče prodreti v vse skrivnosti naglega razvoja tehnike, kajti ona dobro ve, da bomo pospešili našo tehnično rast le z mehanizacijo, modernizacijo in avtomatizacijo naših delavnic in obratov.

Občinski odbor Ljudske tehnike na Jesenicah je v preteklem letu v tem pogledu storil velik in odločen korak naprej k naglemu napredku in razvoju LT na Jesenicah. Delovni ljudje, ki sestavljajo ta odbor se zavedajo, da morajo pospešiti strokovno vzgojo naše mladine skupaj z učitelji, predavatelji, šolskimi odbori in z soodgovornimi organi in forumi, ki so poklicani, da pravilno tehnično in strokovno vzgajajo mlade delavce.

V okviru občinskega odbora LT uspešno deluje Aero klub, ki je lansko leto slavil že dvajsetletnico svojega delovanja; poleg modelarjev, jadralcev, padalcev in motornih pilotov delujejo tudi brodarji in kajakaši, ki pa se morajo na žalost boriti z velikimi težavami. Primanjkuje jim dragih plovnih objektov.

V preteklem letu so uspešno prebili led mladi fotoamaterji na Javorniku in Jesenicah, ljubitelji avtomoto športa pa so osposobili preko 120 šoferjev-amaterjev.

S temi lepimi, razveseljivimi in vzpodbudnimi uspehi pa na Jesenicah nikakor ne smemo biti zadovoljni. Prvi uspehi naj bodo vzpodbuda vsem ostalim. V vseh otroških vrtcih, osnovnih šolah, osemletkah in strokovnih šolah moramo začeti z delom pionirskih in mladinskih šolskih krožkov LT. Šole v Ratečah, Podkorenju, Kranjski gori, Gozdu, Dovjem, Jesenicah in Blejski Dobravi morajo tekmovali s šolskimi pionirskimi krožki »Zupana Jožeta«-Ježka na Koroški Beli in krožkom »Ivana Krivca« na Hrušici. Šele ko bomo poživili kvalitetno in množično delo v vseh pionirskih in mladinskih krožkih, bomo lahko rekli, da smo ustregli novi šolski refor-

mi, ki daje vse možnosti in prednosti pouku ročnih spretnosti. Za doseg tega cilja pa je treba nam vsem zavijati rokave in z obema rokama prijati za delo.

Občinski odbor LT se ne bo plašil naporov in dela, ki ga bo vlagal v pravilno načrtno strokovno vzgojo delavske mladine, prav gotovo pa potreboval veliko mero moralne, strokovne, materialne in finančne pomoči pri vseh onih, ki jim je kaj do tega, da bo mladina napredovala in se načrtno usposabljala za bodoče poklice. Na Jesenicah bi morali združiti sile vsi organi in forumi, klubom in društvom, ki so vključeni v LT, pa bi morali z mobilizacijo in aktivizacijo pomagati organi delavskega upravljanja v delavnicah, tovarni in drugih delovnih kolektivih in gospodarskih organizacijah, prav tako pa tudi Občinski sindikalni svet in sindikalne organizacije, pionirski starešinski in šolski sveti, mladinska organizacija, zlasti pa Društvo prijateljev mladine z Občinskim odborom SZDL na čelu.

Že v letošnjem letu bodo za Praznik mladosti pripravili pionirski in mladinski šolski krožki veliko razstavo svojih izdelkov, v Tednu tehnike pa bo na Jesenicah velika manifestacija ljubiteljev LT.

Mladi ljubitelji LT morajo dobiti vso pomoč pri Društvu inženirjev in tehnikov, pomoč jim mora nuditi tudi Klub mladih proizvajalcev v železarni, učenci vajenskih šol vseh mogočih poklicev, gojenci Metalurške industrijske, mojstrske in srednje-tehnične šole pa morajo biti mladim modelarjem, brodarjem, fotoamaterjem, ljubiteljem avtomotošporta in članom Aero kluba najboljši učitelji in vodniki.

Ljudska tehnika ni zadolžena samo za vzgojo mladih ljudi. Na Jesenicah se morajo začeti predavanja tudi za napredek v gospodinjstvu. Naše gospodinjce so si v zadnjih letih že kupile pralne stroje, hladilnike, likalnice vseh vrst, kuhalnike in druge pridobitve sodobnega gospodinjstva. Gospodinjce morajo postati tudi lastniki potrebnega znanja, s katerim bodo pravilno in ekonomično gospodarile z gospodinjstvenimi stroji.

Skozi naš industrijski center se odvija vedno večji mednarodni tranzitni, železniški in cestni promet. Občinski odbor LT je zadolžil avtomoto društvo, da čimprej pripravi pregledno razstavo s potrebnim tolmačenjem javnega cestnega prometa. Tudi to je našim ljudem nujno potrebno, za preprečevanje in zmanjševanje prometnih nesreč, ki v našem mestu niso več redkost.

V vodstvih posameznih klubov in društev Ljudske tehnike so na delu predani in delavni ljudje, ki zaslužijo vse naše priznanje in pohvalo, za doseg svojih nalog in postavljenih ciljev pa potrebujejo izdatno in vsestransko pomoč nas vseh. Prepričani smo, da je led prebit, ledina preorana in vrženo bogato seme, ki bo delno že v letošnjem letu rodilo bogate sadove.

— čič —

TROJANSKI KONI

Spisal: Miha Klinar

Ilustriral: Jaka Torkar

— Razumem vašo skromnost, poročnik, — ga je prekinil polkovnik... — Znale so mi vaše vrline; od odločnosti do skromnosti! Preden so prišli junjerski oficirji v mesto, ste ga branili sami. In branili ste ga dobro! Znali ste napraviti red in pri obrambi tega odseka ste se izredno izkazali. Tega vam ne bom pozabil...

Polkovnik je umolknil in pogledal poročnika, kako so besede učinkovale nanj. Ne da bi pokazal, je z zadovoljstvom opazil, da je s hvalisanjem poročnika osrečil. Nato je nadaljeval:

— Vem tudi, da so vas postavili na najbolj izpostavljenem mestu. Na najbolj izpostavljeni odsek! Drugi gospodje oficirji pa so ostali v mestu in se zabavajo z ženskami...

Dobro je poučen o razmerah, je pomislil poročnik. Le tega ne ve, da si je poročnik to najbolj izpostavljeno mesto izbral sam, ali pa noče vedeti. Na polkovnikovo mnenje o razmerah v mestu je rekel:

— To je žal res, gospod polkovnik!

— Vem to! Zato sem vesel, da sem naletel najprej na vas, Ivan Ivanovič, kajti vaše vrline višjemu poveljstvu niso skrivnost...

Poročnik Ivan Ivanovič je komaj krotlil zadovoljstvo, ki ga je občutil.

— Ker ste vesten in odločen (pravzaprav bi vam tega ne smel zaupati), vas cenim mnogo bolj kakor majorja Samojedova, ki (odkrita rečeno!) svojega položaja ni vreden. Če bi bili vi na njegovem mestu, bi prav gotovo vestneje poročali višjemu poveljstvu o položaju v mestu kakor on. Vas bi prav gotovo ne bilo potem potrebno, kakor moramo majorja, zamenjati z menoj. Pomislite, da major višjemu poveljstvu ni poročal niti tega, s kako močnimi silami razpolagata na vašem področju. Tega vi, ki poveljujete samo četi, seveda ne boste mogli vedeti...

— Vem, gospod polkovnik! — je uslužno rekel poročnik.

— Veste?

— V mestu je okrog pet sto vojakov, gospod polkovnik!

— Pet sto vojakov? Zanesljivih? — je hotel vedeti polkovnik.

Poročnik ni vedel, kako naj odgovori. Rad bi odgovoril, da so zanesljivi, a je dobro vedel, da niso bili. Ali bo resnica, če jo pove, prijaznemu polkovniku ugajala? Morda mu ne bo in poročnik bo izgubil komaj pridobljeno zaupanje. Polkovnik ga bo imel za črnogleda. Potem...

Ivan Ivanovič je prišel v zadrego. Polkovnik je to opazil.

— Povejte, kakor je, Ivan Ivanovič. Vem, da mnogi vojaki niso zanesljivi, — je rekel.

— Zal, res! Niso vsi zanesljivi, gospod polkovnik. Trdno zanesljivih je morda okrog sto. Ti so razdeljeni po desetinah, tako da obvladajo položaj. Večinoma sami junjerji!

— Žalostno, — je zaskrbljeno rekel polkovnik.

— Da žalostno, gospod polkovnik! Raje bi vam poročal, da so vsi zanesljivi, — je pribrlil poročnik.

— Cenim vašo resnicoljubnost, — je rekel polkovnik... — Pomagati si ne moremo! In koliko, cenite, je v gozdovih rdečih?

— Mislim, da jih je manj, kakor nas, — je odgovoril poročnik... — In tudi oboroženi ne morejo biti vsi, kajti celo mi smo na slabem z orožjem in s strelivom. Močan napad rdečih bi zdaj le še s težavo odbili.

— Me veseli, — je rekel polkovnik.

Poročnik ga je začudeno pogledal.

— Me veseli, — je popravil polkovnik, — da so po vaše rdeči še na slabšem in da sem naletel ob svojem prihodu na vas, poročnik, ki ste tako dobro poučeni o položaju...

In da bi zabrisal nezaželeni učinek prvega stavka, je preokrenil pogovor na nepomembne stvari.

— Menda je bila tu včasih tovarna alkohola? — je vprašal.

— Da, gospod polkovnik! Pred vojno Po izbruhu vojne pa so delavce posklali na fronto. Od takrat ne obratuje več.

— Škoda! Drugače bi danes lahko pili! — je obžaloval polkovnik.

— Lahko vam postrežem in v čast mi je, da vam lahko izročim iz skladišč še okrog dve sto tisoč veder različnega žganja...

— Dve sto tisoč veder? — se je začudil polkovnik.

— Da! Vsa skladišča še niso prazna.

Polkovnik se je čutil.

— Take količine bi bil vesel vsak armadni preskrbovalec, — je rekel... — Zdi se mi, da o teh količinah višjemu štabu nihče ni poročal?

Poročnik je molčal. V sporazumu s starostjo in z nadrejenimi so zalogo prikrili. Tudi ljudje v mestu niso vedeli zanj. Samo vojaki so jo slutili, ker so se starešine najraje mudile v tovarni. Zato je bilo poročniku žal, da je tako neprevidno odkril polkovniku skrivnost, a se je pomiril, ko je polkovnik rekel:

— Če nimamo municije, imamo vsaj vojaške »morale« dovolj! Bi mi ne postregli s kozarcem?

— Če ukažete gospod polkovnik? Prav rad!

— In mojim ter vašim vojakom seveda tudi?

— Če ukažete, gospod polkovnik?

— Da. Ukazujem. Mojim in vašim! Naj se spoznajo in pobratijo med seboj!

Poročnik je izpolnil ukaz. Zunaj je zavladalo veselje.

Polkovnik je dal poklicati svojega pribočnika in mu nekaj tiho ukazal.

— Razumem, gospod polkovnik! — je rekel pribočnik z nekoliko tujim naglasom, da ga je poročnik začudeno pogledal.

Polkovnik je to opazil.

— Slišite, poročnik, — je poklical poročnika, ki je ogledoval polkovnikovega pribočnika. Znan se mu je zdel, kakor da bi ga že videl. A kdaj in kje, se ni mogel spomniti.

— Slišite, poročnik, — je ponovil polkovnik... — Rad bi spoznal vaše najzanesljivejše ljudi. Bi mi jih predstavili?

— Prav rad, gospod polkovnik?

— Potem jih povabite sem!

Poročnik je odhitel in izpolnil polkovnikovo zahtevo. Vrnil se je z dvajsetimi, najbolj zanesljivimi, ki so držali na vajetih nezanesljivi oddelek poročnika Ivana Ivanoviča Kuzmina.

— Čast mi je, gospod polkovnik, da vam predstavim hrbtenico svojega moštva, — je začel poročnik predstavljati svoje.

Medtem ko se je poročnik mudil zunaj, je polkovnik naročil svojemu adjutantju, naj pokliče trideset njegovih. Pravkar so se začeli gnesti v poročnikovo pisarno.

— In to so moji! — je ponosno vzkliknil polkovnik... — Zdaj pa žganja, poročnik, da si napijemo.

— Malce tesno je tu, — je rekel poročnik.

— Imate kak večji prostor? — je vprašal polkovnik.

— Tu, v tovarni je dovolj prostora in uredili smo si pravo restavracijo, — je ponosno poročal poročnik.

— Odlično, potem peljite najine najboljše tovariše tja! Jaz pridem takoj za vami! — je rekel polkovnik.

Soba se je izpraznila. Ostala sta le polkovnik in njegov pribočnik.

— Ali je vse pripravljeno? — je rekel prvi.

— Vse.

— V redu.

— In poveljstvo mesta?

— Dal ga bom povabiti sem. Vi pa mu pripravite sprejem nedaleč od tu.

— Razumem, — je rekel pribočnik.

— Potem...

Poročnik se je vrnil in pretrgal pogovor.

— Gospod polkovnik, čakamo vas!

— Takoj, takoj, gospod poročnik! Počakajte tu? — je rekel pribočniku.

Polkovnik in poročnik sta odšla v restavracijo, ki jo je bil mojstrsko uredil poročnik. Polni kozarci in vrči žganja so bili že na mizah.

— Prijetno je pri vas! — je rekel polkovnik, šel na mesto, ki ga je čakalo in nazdravil vojakom.

Dvignili so čaše in izpili do dna. Vonj po žganju in potnih telesih je napolnjeval prostor. Natočili so si nove čaše, nato pa si natakali, kakor je kdo sam hotel.

— Dober človek, tale polkovnik, — so govorili.

— Dober človek, — je mislil poročnik.

Pili so. Glasan pogovor je s svojo bučno mrmrajočo melodijo napolnil prostor.

— Močno žganje, — je rekel polkovnik.

— Postregel sem z najboljšim, — se je pohvalil poročnik.

— Žal, da bom moral sedaj na poveljstvo, — je obžaloval polkovnik in hotel vstati. Nato pa, kakor da se je premislil: — Sicer pa bi lahko gospodje prišli sem. Svidenje bi lahko nekoliko popraznovali v vaši sobi.

— Da, gospod polkovnik! — je rekel poročnik in mislil, da se je polkovnika oprijelo žganje. Hitro ga čuti. Ni ga vaje, je mislil Ivan Ivanovič.

— Potem pošljite sla! — je ukazal polkovnik in odšel s poročnikom v pisarno, kjer je še vedno čakal polkovnikov adjutant.

Sel je prišel. Bil je neki vitki podoficir.

— Pojdite k vojski, — je polkovnik ukazal pribočniku... — In pazite, da se ne opijejo in...

Poročnik je pravkar odpravil sla.

— Poročnik, pokličite sla nazaj! Dati mu moram vendar svoje papirje!

Poročnik je na polkovnikovo povelje odhitel za slom.

— Kakšen je položaj med vojniki? — je vprašal pribočnika, ko sta bila sama.

— Pred petimi minutami sem bil med njimi. Bratijo se z našimi! Zdi se mi, da predolgo odlašajo.

— Štab moramo dobiti, — ga je prekinil polkovnik.

— Da, — se je strinjal pribočnik.

— Igor naj pripravi zasedo in jo odpošlje takoj za slom!

Poročnik se je vrnil s sopihajočim podoficirjem.

— Tu so moji papirji! Brez njih bi major Samojedov in oficirji morda ne prišli. Mogli bi me imeti še za kakega preoblečenega boljševeka.

— Nemogoče! — je trdil poročnik...

— Pričakovali so vas vendar že predvčerajšnjim...

— No, dobro! Vseeno vzemite s seboj svoje papirje in ukaz naj gospodje nemudoma pridejo sem, — je polkovnik rekel podoficirju in ga odslovil skupaj s pribočnikom. Nato se je obrnil k poročniku:

— V koliko časa menite, poročnik, da bodo tu?

— Najkasneje v pol ure, gospod polkovnik, — je odgovoril poročnik.

— Prav! Midva bova ostala tu in počakala gospode! — je rekel polkovnik in opazil, da bi poročnik raje šel v »restavracijo«. Zato je rekel: — Praznovali bomo potem. Saj me razumete! Ne bi bilo prav, da bi dosedanje poveljstvo mesta počakal v pivnici.

— Da, to ne gre, gospod polkovnik, — se je vdal poročnik.

Polkovnik je pijano zazdehal.

— Boste žganja, gospod polkovnik! — je uslužno vprašal poročnik.

— Ne, hvala. Že itak ga čutim preveč. Prokleta močno vodko imate, poročnik! In jaz moram sprejeti še gospoda dosedanjega poveljnika in gospode oficirje. Zato ne smem piti. Vi pa lahko pijete, kolikor prenesete. Ne sramujte se pred menoj! Pijte in pripovedujte mi kaj o sebi!

Poročnik Ivan Ivanovič je pil in pripovedoval, kakor mu je bil ukazal polkovnik. Govoril je o tisočih in tisočih vojaki, ki jih je bil ta leta vzgojil za domovino. Imel je smolo, da ni nikoli prišel na fronto, dasi je bila ta želja največja v njegovem življenju. Večkrat je prosil, a vselej so ga zavrnili z motivacijo, da ga potrebujejo v globokem zaledju kot izkušene predelovalca človeškega materiala v vojske. Tako je ostal vsa leta v tem mestu in zaradi tega ni mogel tako hitro napredovati kakor tisti oficirji na frontah...

— Jaz vas bom dal, kakor sem pred vami, prav gotovo kmalu povišati, — ga je za hip prekinil polkovnik.

— V čast mi bo, — je hotel reči poročnik, a ni, da bi si polkovnik tega ne razlagal kot častihlepje in neskrupnost. Srečen smehljaj, ki se mu je razlil ob polkovnikovih besedah po obrazu, je hitro skril v čašo in jo izpil do dna. Nato si je takoj natočil

novi. Kakor da bi polkovnikova obljuba dala žganju še večjo moč, se ga je začelo nenadoma močno oprijemati. Polkovnik je to z zadovoljstvom opazil.

Poročnik je začel polkovniku razlagati svoje preizkušene vzgojne metode. Ob žganju je popolnoma pozabil, da se v resnici niso obnesle. Hotel je pred polkovnikom zblesteti.

— Pri vzgoji, — je govoril in besedam se je poznala opitost, — pri vzgoji sem se posluževal preizkušenih metod. Kot dober psiholog sem namreč spoznal sredstva, ki zanesljivo predelajo še tako slab človeški material v odličnega vojaka. Odlični, mislim dober in poraben vojak, pa je samo tisti, ki ti je pasje vdan. Zato je treba človeka zdresirati kakor psa, spremeni ga v besnega psa, ki popade vsakogar, ki mu ga gospodar pokaže, gospodarja pa si ne upa, dasi ga je ta pri dresuri mučil in trpinčil. Zakaj? Zato, ker mu je gospodar vliil tako dozo strahu, da si niti pomisliti ne upa, da bi ga popadel. Zato je treba pri vzgoji v vojske človeški material najprej ponižati kakor psa in izbiti iz njega vse razen strahu. Strah pa je treba stopnjevati ali, kakor pravim jaz, vlivati v takih dozah, da si človeški pes ne drzne niti v sanjah ne upa pomisliti na upor. Samo strah in samo strah je tisto sredstvo, s katerim lahko obdržiš podrejene v brezkompromisni pokorščini. Te metode bi se morali mnogo bolj posluževati v naših vojašnicah, pa bi nikoli ne prišlo do tega, kar danes doživljamo... Glejte, jaz sem pobegne k rdečim ustavi. Dal sem vsakega desetega obesiti...

In poročnik je z užitek opisoval vsako najmanjšo podrobnost tega grozotnega dejanja.

— Da bi jih videli, gospod polkovnik, kako so bingljali. Zvonili bi lahko z njimi kakor s kremeljskimi zvonovi. Psi pa so prestrašeno zijali. Zijali, ne da bi si upali bevskniti. To vam je bila slika, gospod polkovnik! Da bi videli, gospod polkovnik! In zdaj so moji vojaki res porabni, poslušni psi...

Skozi stene so prodrli kriki od zunaj, nato so se oglasili tudi iz »restavracije«, kjer so popivali poročniki najzanesljivejši s polkovnikovimi ljudmi. Ti kriki so presekali poročnikov samogovor.

— Kako sijajno se zabavajo, — je pijano rekel poročnik, meneč, da kriče opiti podoficirji in vojaki.

— Da, sijajno se zabavajo, — je rekel polkovnik s spremenjenim glasom, ki ga poročnik ni bil vajen... — Tudi midva bi se lahko nekoliko bolj zabavala!

— Boste pili, gospod polkovnik? — je rekel poročnik in dvignil čašo.

Kriki so skoro prevpili poročnikov stavek. Polkovnik je spoznal znak.

— Boste pili? — je ponovil poročnik in držal v roki svoj kozarec.

— Le izpijte! — je rekel trdo polkovnik... — Potem pa dvignite roke! — in nameril na poročnika pištolo.

— Gospod polkovnik? — se je začudil poročnik, misleč, da se polkovnik šali.

— Upam, da boste poslušni kakor pes? Roke kvišku! — je zavpil polkovnik, da se je poročnik v hipu streznil. Z grozo je opazoval v roki polkovnika črno jeklo, naperjeno vanj in ni mogel ničesar razumeti.

— Ali je polkovnik zblaznel? — ga je prešinilo. Popil je preveč žganja in zdaj ne ve, kaj dela!

Naj je bilo karkoli, cev, naperjena vanj, je bila resnica. Le migljaj polkovnikovega prsta bi zadostoval in poročnika bi ne bilo več.

— Roke kvišku!

Poročnik je dvignil roke in z blazinim strahom gledal polkovnika. Polkovnik je prav gotovo zblaznel, je mislil. Tedaj so se odprla vrata in vstopil je polkovnikov pribočnik. Naglo je stopil k poročniku in ga razorožil, nato pa rekel:

— Tovariš Volodja naloga je izpolnjena!

Iz daljave, onstran mesta, se je čulo streljanje. Poročnik je doumel igro,

ki ji je nasedel. Njegove oči so bile oči na smrt prestrašene zveri, ki se je ujela v zanko. Strmele so kakor živa groza v zvezane ljudi, ki so jih začeli suvati v njegovo sobo. Med njimi so bili tudi major Samojedov in vse poveljsvo mesta.

Streljanje v daljavi je utihnilo.

— Milost, milost! — je prosil poročnik.

— Ne bomo te sodili! — je rekel plavalasi boljševik v polkovniški uniformi... — Sodijo naj te tvoji vojaki! Njim te bomo izročili.

Tudi vojake na položajih pred tovarno so nenadni in nerazumljivi dogodki streznil. Nekateri so hoteli zgrabiti za puške. A pušk ni bilo.

— Kaj to pomeni? — je vprašal vojak, ki mu je osiveli vojak iz vasi Sušenskoje vzela puško. Batjuška se je zadnje dni pomladil in skrbel za veselje vsem.

— Kaj neki? — je rekel... — Vojne je konec! Tako je ukazal Vladimir Iljič, moj znanec, veš... — in začel je pripovedovati v zadnji dneh že mnogokrat povedano zgodbo o svojem srečanju z Leninom.

— — —

Streli so utihnili. Le posamični so še padali. Potem je na pokrajino legla tišina. Alatinsko mesto je bilo rdeče. Brambovci belega Alatina se niso hoteli vojskovati. Nekateri so pobegnili. Ne zato, ker bi se še hoteli bojevati proti boljševikom. Stepa jih je klicala, domača zemlja med stepami in tajgami. Mnogi pa so se pridružili vojski, lgorjevemu in Volodjevemu rdečemu odredu.

Poročnika Ivana Ivanoviča so sodili njegovi bivši vojaki. Obesili so ga na tram v tovarni, za katero se nihče več ni menil in v katero so drli iz mesta. Zvedeli so za žganje.

— Rdeči! Živeli, rdeči! — so pozdravljali rdeči odred, ki je zasedel mesto. In da bi dali duška zmagi, so se začeli izgubljati iz mesta v tovarno.

Tam so popivali. Popivali na smrt! Zečez nekaj ur so začeli prvi umirati od preobilice zaužitega žganja.

Ko je Volodja zvedel za orgije v tovarni, je poslal tja močno patroljo, ki naj bi tovarno izpraznila in jo zastražila. Prej je nanjo pozabil. V mestu je moral vzpostaviti sovjetsko oblast.

Alkohol je odprl vse svoje temne registre. Od smeha in veselega petja do podivjanega tuljenja in hropenja zastrupljenih, ki so umirali. V takem stanju je našel tovarno Martin s svojo patroljo. Pri vходу je nekdo zibal obešeno truplo poročnika Ivana Ivanoviča Kuzmina in ga poganjal sem in tja.

— Kakor zvon... kakor zvon... bim, bam, bom... Bratci, zapojmo!... — je pijano cmokal in začel brundati Večerni zvon.

Patrolja je bila prešibka, da bi izgnala iz tovarne pijance. Martin se je vrnil k Volodji.

— Kaj naj storim?

— Vzemi četo in jih izženi! Tovarno moramo očuvati!

Prepozno! Prav tisti hip je švignil plamen pod nebo. Nekdo si je moral v pijanosti prižgati pipo. Alkohol se je vžgal. Tovarna je gorela. Svetloba ogromnega plamena je metala pošastne sence na mesto.

Vojaki in meščani, ki so ostali trezni v mestu, so hoteli gasiti.

Zaman!

Tovarna je pogorela do tal.

Toda kdo bi žaloval za njo v trenutku zmage?

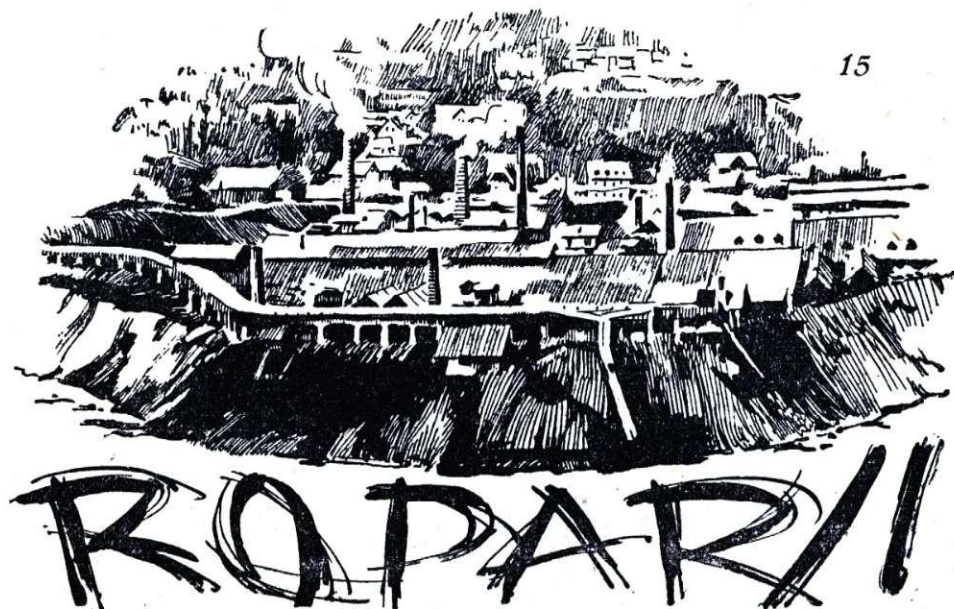
— Zmaga! Mesto je rdeče! Rusija je svobodna! Domovina, domovina pa je daleč. Daleč so Jesenice, — je razmišljal Martin.

Ni vedel, da ga čaka še težka pot in da še ni konec boja.

Volodja je začudeno opazoval zamisljenega, skoro žalostnega Martina.

Konec

15

Na Rouardovo vprašanje ni odgovoril. Velel je poklicati glavnega blagajnika. Ko ga je vdova zagledala, se ji je skoro razjasnil obraz. Kakor je povedala Fricu, je pri blagajniku že nekajkrat zaman moledovala za svojo pravico.

Blagajnik je odšel in se čez čas vrnil s knjigami. Žena je hvaležno gledala Luckmanna in Rouarda. Prepričana je bila, da sta se zavzela zanjo.

„So, Herr Generaldirektor,“ je začel blagajnik z nosljajočim glasom, ko je razgrnil knjigo pred direktorjem in razlagal, da vdovi ne more izplačati moževega in sinovega zaslužka, ker dolgujeta v Kašti že vse leto za vžigalne vrvice, razstrelivo in olje za rudarske lešcerbe...

Vžigalne vrvice, razstrelivo, olje za rudarske svetilke, rovnice in drugo orodje, ki so ga potrebovali pri delu, so si morali kupovati ali odslužiti rudarji sami, če so hoteli delati.

„Fant še ni odslužil rovnice in ni še plačal lešcerbe,“ je govoril blagajnik.

„Tako?“ ga je prekinil generalni direktor Luckmann. „Und dies Weib, ta babnica hoče možev in smrkavčev zaslužek? Najprej naj poravnava dolg za kupljeni material. Oba zaslužka sta premalo, da bi ga mogla.“

„Ne,“ je vpadel blagajnik. „Ob pravem času sta odšla v večnost. Ko bi šla teden poprej, bi nam bila še v nebesih dolžnika.“

Luckmann toliko da se ni zasmel nečloveškemu blagajnikovemu dovtipu. A se je obvladal. Trohico spoštovanja je le imel do mrtvih. Kljub temu pa mu ni šlo v račun, da bi pokojnika ne imela drugega dolga, razen tega, o katerem je pravkar poročal blagajnik... Vsi, da, skoro vsi delavci in rudarji so bili v Kašti čez glavo zadolženi in bi mož te zagovedene babnice (tako jo je imenoval Luckmann) ne bil. Osem jih je bilo v družini, preden je starega in mladega rudarja zasulo. Služila sta samo ta dva, polno mezdo pa je dobival le eden, kajti fantu je bilo šele dvanajst let in je zato dobival samo četrtninsko mezdo ali pa morda celo še manj. To glavnemu direktorju ni šlo v račun in je po kratkem premolku vprašal blagajnika:

„Pravite, da je to vse?“

„Vse!“ je odgovoril blagajnik.

Luckmann ga je ostro pogledal.

„In za živila v kašti ne dolguje ničesar?“ je rekel.

Blagajnik je prebledel, nato pa ga je oblila rdečica.

„Tega,“ je zajeceljal, „tega še nisem ugotovil.“

To vstajo je v posebnem sestavku opisal Slovenko, kjer med drugim pravi: »17. decembra se je pričelo tudi na Dovjem in v Mojstrani, kjer je bilo že vse pripravljeno. Pri Rabiču je bil pravi vojni štab. Vas je vrela. Po načrtu bi morali to noč razorožiti orožnike na Dovjem, zažgati most na Belci in zaustaviti železniški promet. Napasti bi bilo treba tudi vojaško postojanko v Mojstrani, da bi oskrbeli nove borce z orožjem.

Ivan Vovk je odšel z nekaterimi tovariši nad orožnike. Akcija je izvrstno uspela. Nemška orožnika, ki sta večerjala pri Abruču, sta bila hitro razorožena in se nista niti zavedla, ko je druga skupina že prišla tudi (nemškega) komandirja Kazianko na orožniški postaji pri Slugi. Na orožniški postaji je ostala le raztrgana Hitlerjeva slika in razbito pohištvo, orožniki pa so morali kot ujetniki s partizani.

Tudi v Mojstrani je bil načrt dobro pripravljen, a je spodletel. Nemški vojaki niso bili odsotni, kakor je bilo sprva javljeno, ampak so pripravljeni čakali na partizane.

Lojze Rabič je pripeljal skupino pred vojašnico, ko je padel nanj strel. Obležal je na mestu. Mlad in navdušen je bil za ideje osvobodilnega boja. Zaradi takega stanja so morali seveda od akcije odstopiti.

Zato pa je bilo na Dovjem živahnejše. Posamezne skupine so se porazdelile na vse strani, podirale drevesa, zažgale most na Belci, žagale brzojavne drogove in jih uporabljali za prepreke na progi.

Protj jutru pa sva se morala Vovk in jaz z novimi partizani hitro umakniti. Medtem ko sem odšel z Dovžani v Dovške rovtve, se je Vovk umaknil z Mojstrančani na Možakljo. Zjutraj je bilo na Dovjem in v Mojstrani pusto in prazno, saj so doma ostale le ženske z otroki in starci. Okrog dve sto mož in fantov pa je odšlo v hribe. Ustanovljena je bila Triglavska četa in dovška dekleta so ji poklonila celo zastavo, ki jo ZB na Dovjem hrani še danes. (Fr. Konobelj-Slovenko: Pod Možakljo in Karavankami so se uprli.)

Istčasno kot v Bohinju in v Gornji savski dolini so odhajali novi borci tudi z Jesenic, Javornika in Žirovnice. Zbirali so se v posameznih skupinah na belskem polju in na Potokih, kjer jih je zbral Polde Stražišar.

Upori v Bohinju in Gornji savski dolini so prisilili Nemce k posebnim varnostnim ukrepom, ki jih razodeva ohranjeni nemški dokument Orožniškega okrožja Radovljica z dne 17. decembra 1941. Iz tega dokumenta zvedemo, da so morali Nemci »glede na sedanje razmere začasno opustiti vse najbolj ogrožene (zaradi vstaje — op. p.) orožniške postaje«. Umakniti so morali orožniški postaji v Kranjski

gori in na Dovjem na Jesenice, orožniško postajo v Zgornjih Gorjah na Bled, orožniški postaji na Bohinjski Beli in v Bohinjski Srednji vasi na Bohinjsko Bistrico, orožniški postaji v Breznici in Begunjah v Radovljico, orožniški postaji na Brezjah in v Podnartu v Podbrezje. K temu umiku iz omenjenih krajev in koncentracij v posameznih strateško važnih krajih jih je prisilila prav decembrska vstaja na Gorenjskem. Še bolj važna za dokumentacijo partizanske moči v tistih decembrskih dneh 1941 pa je izjava nemškega polkovnika Mascusa, ki je 17. decembra 1941 izjavil, da »Gorenjska ni več v nemških rokah«.

Decembrska mobilizacija je med okupatorji povzročila precejšnjo zaskrbljenost, kar priča poleg že citiranih nemških dokumentov tudi poročilo italijanskega generala Robottija z dne 16. decembra 1941, ki se glasi: »Poveljstvo XXI. sektorja sporoča: Nemške oblasti v Škofji Loki javljajo, da se na območju Bohinjska Bistrica zbirajo znani komunisti oziroma banditi, in vas prosimo, da posvetite veliko pozornost obmejni črti in jo ojačite. Izvršite vse v največji tajnosti, ker zvedo banditje za vsako našo kretanje (priznanje partizanski obveščevalni službi — op. p.). Zbranih je kakih šestdeset mož, oboroženih s težkimi in lahкими strojnici, ročnimi bombami in avtomatskimi pištolami. Največjo pozornost posvetite predelom Cerknega in Podbrda. — Konec nemškega fonograma. — Po vesteh s prelaza Pakman je videti, da se uporniška skupina z Blegaša (vstaja v Selški dolini! — op. p.) kreta sedaj v bližini Sorice, upornike z Bohinjske Bistrice pa preganjajo nemški orožniki, ki z njimi še niso prišli v stik. Povečali smo nadzor in obrambo v predelu Podbrda, Cerknega in Idrije. — Nemško poveljstvo v Škofji Loki je ponoči zahtevalo od (italijanskega — op. p.) XXI. sektorja tri lahke strojnice za okrepitev nemških posadk na prelazih Pakman, Davča in Sorica. Kakor rečeno, je nadzor povečan in prosim navodila glede okrepitve v zvezi z ustinimi navodili načelnika štaba tega poveljstva. — General Robotti.«

Se bolj zanimiv za partizansko vstajo v Bohinju in Gornji Savski dolini kakor navedeno Robottijevo poročilo, je njegov pripis k temu poročilu, ki je dovolj zgovoren, kakšen preplah je gorenjska decembrska vstaja povzročila v italijanskih predelih onkraj meje. Robotti zahteva v tem pripisu, da Italijani »zastražijo in utrdijo vse prehode z Gorenjske od Podbrda pa vse do Trbiža, ker je možno (tako pravi Robotti), da se uporniki ob Savi ali prehodu pri Mojstrani spuste v dolino Soče in Beles«.

Decembrska vstaja na Gorenjskem je preplašila nemške in italijanske okupatorje prav v času, ko so le-ti bili zadnjo neuspelo bitko za Moskvo. Prisilila je Nemce, da je zbrala zopet na Gorenjskem ogromno število vojaštva.

Konec

„Še niste ugotovili?“ je vzklik Luckmann.

Blagajnik je molčal. Vdova je z zadoščenjem gledala Luckmanna. Mislila je, da zmerja blagajnika, ker ji ni hotel izplačati pokojnikovih zaslužkov. Vsaj tako je sklepal Fric po izrazu njenega obraza.

„Niste ugotovili?“ je jezno ponovil direktor. „In že mesec je, odkar se je zgodila pri jamah nesreča,“ je rekel blagajniku in se nato obrnil k Rouardu kot tolmaču: „Vprašajte babnico, koliko dolguje v Kašti.“

Rouard jo je vprašal. Njen obraz je prevlekla zbežanost.

„Ne vem natanko,“ je plaho odgovorila.

Fric je prevedel.

„Vidite,“ je očital Luckmann blagajniku. „Dolguje, pa ne ve koliko. In tudi vi ne veste! Lep blagajnik!“

„Takoj bom pogledal, Herr Generaldirektor“, se je blagajnik opravičeval. Po tem, kar je sledilo nato, je Fric vedel, da si je blagajnik izmislil vsoto ženinega dolga, samo da bi pomiril generalnega direktorja.

Ko je blagajnik odšel, je v pisarno legla tišina. Motili so jo le Luckmannovi koraki. Razburjen zaradi blagajnikove nevestnosti se je začel sprehajati sem in tja. Samo enkrat je zabevskal na Frica, ko je šel mimo njega.

„Že zopet smrdite po žganju!“ je rekel.

„Da. Pil sem, Herr Generaldirektor!“ je Fric rekel malomarno.

Luckmanna je ujezilo, a je molčal. Huje je bil jezen na blagajnika. In v tej jezi se je utopila njegova jeza na Rouarda. Verjetno je med hojo razmišljal, kako naj se znese nad blagajnikovo površnostjo, da bo na površneža za vselej učinkovalo.

Blagajnik se je vrnil. Luckmann je obstal in ga prebadal z očmi.

„Koliko?“ je siknil svoj nemški „Wie viel“.

„Šestnajst goldinarjev, gospod generalni direktor,“ se je zlagal blagajnik, ne da bi pri tem zardel. Samo na listek je gledal, na katerega si je bil zabeležil zlagano vsoto.

„Šestnajst goldinarjev!“ je ponovil Luckmann s poudarkom.

„Da“, je pritrdil blagajnik in bral z listka: „Šestnajst goldinarjev plus petinosemdeset krajcarjev!“

Vdova je zbežano opazovala in poslušala ta razgovor. Najbrž ni bila več docela prepričana, da je direktor na njeni strani. Zbežanost na njenem obrazu je pričala, da ugiba, ali ji pogovor med blagajnikom in direktorjem obeta dobro ali slabo.

„In vi za ta dolg do danes, mesec po nesreči, niste vedeli, go spod,“ je Luckmann skoro kričal nad blagajnikom.

Blagajnik ni vedel, kaj bi odgovoril.

„Pravi!“ Luckmann je zvišal glas: „Da boste v prihodnje vedeli, kaj je posel, Vam bomo za kazen prav tolikšno vsoto odtrgali od Vašega zaslužka.“

Fric je opazil, da so se na blagajnikovem čelu in pleši zbrale znojne kapljice. Moralo mu je biti žal, da si je izmislil tako visoko vsoto. Svoje laži pa si ni drznil priznati, saj bi ga mogla doleteti še težja kazen.

Luckmann je odvrnil pogled od blagajnika in se obrnil k Fricu.

„Povej ženski,“ je rekel, „da ne bo dobila nič. Dolg v Kašti pa bomo odtrgovali od prejemkov, ki jih bo za možem dobivala od Bratovske skladišnice.“

Fricu se je žena smilila. Le s težavo je prevedel. Vedel je, kako bo uboga vdova in mati šestero nedoraslih otrok sprejela njegove besede. Ko je poslušala Luckmannovo odločitev, so se ji oči razširile, kakor da ne verjame besedam, ki jih ji je prevajal Fric. Nato so se zameglele in napolnile s solzami. Zazibala se je in se zrušila na kolena. Oprijela se je Luckmannovih nog.

„Toliko ne dolgujem, gospod,“ se je med jokom iztrgalo iz nje in se prelilo v obupno prošnjo: „Usmilite se otrok brez očeta!“

„Nismo Vincencijeva družba, nismo dobrodelni zavod!“ je zavpil in jo z ного odrinil.

Žena je ihtela in klečala pred njim, on pa je ponovil:

„Nismo Vincencijeva družba! Poberite se domov!“

Žena, ki ni razumela nemščine, ni vedela, kaj direktor kriči nad njo. Le po glasu in Luckmannovi kretnji, ki je kazala na vrata, je spoznala, da jo je gospod zapodil...

Te podohe so oživele pred Fricem Rouardom, ko je tisto septembrsko soboto leta 1896 sedel v direktorjevi sobi in poslušal Luckmannovo tarnanje, kako postajajo delavci neposlušni, kako ne spoštujejo „poštenih“ pravil Delovnega reda največ zaradi tistih, ki so prišli iz avstrijskih in nemških tovarn in ki jih mora trpeti samo zato, ker se razumejo na nove naprave in stroje ter jih kot take zaenkrat še ne morejo pograti na cesto.

„K sreči, da so redki,“ je govoril in nalival Fricu šampanjca. — „A so! In računati moramo z njimi! Lahko bi se nam bridko maščevalo, če jim ne bomo preprečili njihovega sanjarjenja o delavskih organizacijah. Zaenkrat jih lahko še držimo na vajetih. Žal, najbolj nevarnega ne moremo. Trojar je krojač. Obrtnik! In nič ne moremo, če ščuva delavstvo proti nam...“

Kdo je tisti „nam“, je takrat razmišljal Fric. Če je samo Luckmann in delničarji, ga ta „nam“ lahko nekam piše. In zakaj mu vse to pripoveduje? Zakaj se toži njemu, Fricu, ki ga je pred letom dni poslal v zavijalnico, s prejšnjega delovnega mesta na slabše delovno mesto, kjer zapisuje pakete žebeljev in žice ter jih odpremlja. Zakaj govori njemu, pijancu, ki ga je zaradi „stalne pijanosti“ napravil za najslabše plačanega uradnika Kranjske industrijske družbe. Zato je Fric Luckmanna le malo poslušal in pil vino, ki mu ga je kdo ve zakaj točil.

„In, dragi gospod Rouard,“ je Luckmann sladko govoril, „in jutri, kakor veste (Fric ni ničesar vedel), je ta krojač, ta prekocuh, sklical pri Ferjanu shod, na katerem hoče napraviti delavce za naše organizirane nasprotnike... Saj me razumete, gospod Rouard?“

Fric Rouard ga ni razumel. Ko je govoril, da se je Delovni red majal, ga je še nekoliko, ko pa je govoril o krojaču Trojarju, ni mogel razumeti, zakaj se Luckmann tako zagrizeno žene proti ubogemu obrtniku, zakaj vse to pripoveduje njemu in ga zraven napaja s šampanjcem... Ne. Tega Fric ni razumel. Ni vedel, kaj ima Luckmann za bregom.

PEPE GOFLJA IMA BESEDO

Pa »Srečno!« vsem skupaj.

Novic je zvrhan koš, zato jih bom nasul lepo po vrsti, ne pa tako zbegano, kot so nasejani bloki po plavških travnikih. Najprej naj pokidam pred svojim pragom, kot se reče. Obabil sem se zadnje dni in Franca Raglja je postala »ta mlada« Gofljica. Na občini sva »zglihala«, da bova peljala zakonsko »šajtrgo« skozi vse težave in zakajeno jeseniško ozračje. Sicer pa našim gofljicam zakajeno in zaprašeno ozračje prija, ker opravljanja ni nikjer toliko, kolikor prav na našem rjavem zelniku med Mežakljo in Karavankami.

Mraza še ni konec in vrag si ga vedi, zakaj je začelo zmrzovati tudi po mojem žepu. Še jeza me ni odtajala, ko je dobila moj dobiček le žena in ne jaz. Sicer pa vsakomur svoje: moji ženi kuverto (mojo!), meni pa kanglico v roko in hajd po mleko, hajd po drva, hajd po meso, hajd v trgovino, hajd v ambulanto vrsto držat! Sicer vem, da ona s tem nič hudega ne misli, jaz pa tudi za dobro gor vzamem. Sklenil sem, da se ne bom več jezil, kajti jeza škoduje lepoti. Pa sem se le ujezil in to oni dan, ko sem šel po honorar za moje pismo v prejšnjem »Železarju«. Obračal in obračal sem kuverto in glej ga zlomka, da je bilo na dnu kuverte res nekaj beličev. Sreča moja, da žena zanje ne ve in zato prosim vse bralce, da me pred ženo ne izdajo, če ne bova imela tihi teden. To bi oral za tistih par kronic!

Na soboto je bilo, ko sem jo mahnil k Jeleni na veseli večer pogledat tiste, ki so kazali, kaj znajo. No, pa so s komisijo vred kar nekaj znali. Škoda, da ni bilo moje žene zraven, bi vsaj slišala, kako imenitnega moža ima, ko so celo mene omenili. Zlobni jeziki sicer pravijo, da so tam Gofljo opravljal, toda jaz sem to kar za reklamo gor vzel. Za frakelj jim pa vseeno nisem hotel dati. S frakeljni je sploh težava. V Korotanu po 30, v Kazini pa po 40 dinarjev, tako da se resno bojim, kaj bo z malo Gofljico, če jo bova kdaj imela, kako se bo pri taki računicni matematike naučila! Sicer je pa bolje, da pustim našo trgovino pri miru, ker jaz je ne bom ozdravil, kvečjemu le zdravnik, ki bi mi predpisal dieto brez mesa, jajc, pomaranč, mleka, masla, sira in drugih dobrot, ki so začele kot rak razjedati mojo kuverto. V majhno tolažbo mi je bilo pisanje po časopisih, da je zvišanje cen neopravičeno in nezakonito, toda ta tolažba je bila res zelo majhna in je trajala samo do sobote zjutraj, ko je žena šla v mesnico in prišla vsa pobledela nazaj. Kot rečeno, le zdravnik me bo rešil.

Ženskam sem se že itak precej zamerial, pa naj se jim še malo. Močno me je pogrelo, ko sem one sobote, na Fraznik žena, šel gledat »Lov na čarovnice«, ki so še meni zvale vodo v oči, pa sô se ti nekatere ženske tako hihitale, kot bi bile pri komediji. Rad bi jih, če bi imel kaj besede, poslal na rentgen pregledat, če imajo srce na pravem mestu! Pa je bolje, da sem tiho, ker sedaj so vse tako »štmane« po kanclijah, ko imajo nove halje, da je joj, zatoraje odneham. Če mi bo sreča in financa mila, jo utegnem čez leta tudi jaz dobiti, pa ne maram, da bi jo potem meni podrobili.

To vam moram tudi povedati, da sem uro stolkel. Tako je, na žalost! Kriv je pa tisti, ki je tako zmešano tulil konec šihata, enkrat pet minut prepozno, deset minut pa je stlačil v pet minut. Ne boš, zlomek, sem se zadržal nad uro in jo zagnal ob tla. Sicer sem zvedel, da je bila le pomota, pa sem kar za dobro gor vzela, le ura ne. Bom že novo dobil, med okna bom pa klobučevino zatlačil, da ne bom slišal sirene, sicer bom še ob drugo zapestno uro.

Treba bo končati, sicer me bo urednik nadrl za prostor, da ga preveč zavzemam. Sicer pa take reči kar za dobro gor vzamem, ker vem, v kakšnem kletnem brlogu se rodijo naše »cajtnge«. Na uho sem ujel tudi tožbo, da manjka v pravih tisti člen, ki določa, da se mora našo knjižnico obvezno vsakega pol leta preseliti. Sicer pa mene to ne tiče in veliko drugih tudi ne. Čemu pa bi človek bral in se ob knjigah begal in kvaril!

Uh, salamensko, me bodo ošteli za klepetanje, da je predolgo. No, saj bom takoj nehal, le to bi vam še svetoval, da se čimprej življenjsko zavarujete, kajti sneg kopni in kmalu bodo motorčki in avtomobilčki motovlili po križiščih in za plotovi, nekaj se jih je pa že ta mesec prekopicnilo. Če ni »privaten«, še gre, toda tisti, ki se je za 800 »metuljev« zapufal, je pa skisan, ko gleda tisti dragoceni »pleh« na Odpadu.

Sedaj pa prav zares! Končujem in grem hitro še pogledat, kako gimnazija in tržnica rasteta, in vam do prihodnjic kličem: »Srečno!«

Pepe Goflja l. r.

Sel sem k dohtarju in plačal — on mora tudi živeti.

V lekarni sem plačal zdravila, — lekarnar mora tudi živeti.

Doma sem pa zdravila vrgel stran, — jaz moram pa tudi živeti!

Mož pripelje s tombole domov kozo. Žena vzroji: »Ja, kam jo bomo pa dali?« »V spalnico,« odvrne mož. Žena ugovarja: »Kje pa, ko tako smrdi!« Mož pa: »No, se bo že navadila!«

„Danes že itak težko železarimo,“ je govoril Luckmann, „pa naj se še ukvarjamo s socialisti...“

Pri tem stavku je Fric prisluhnil. Dasi se ni brigal za nobeno stvar na svetu in živel silno zavrženo življenje, kakor da bi čakal le še na to, kdaj bo leta, njemu odmerjena, mogel kakor nadlogo pognati od sebe, se je pri besedi „socialisti“ zdrznil.

— Socialisti —, in ličnice so mu vztrepetale.

Bal se je socialistov, dasi o njih ni vedel drugega, kar je slišal v otroških letih od očeta, ko se je s prijatelji pogovarjal o njih. In še od tega, kar je bil slišal takrat, je ohranil samo to, da so bili socialisti komunardi, ki so takrat napravili v Parizu krvavo revolucijo in pobili skoro vse bogate meščane. Tako je takrat slišal od očeta in se bal socialistov kakor vragov. Vesel je bil da jih v Avstriji ni bilo, in je mislil, da jih tudi danes še ni... Ni vedel, da so v Avstriji leta 1892 ustanovili socialdemokratsko stranko in da so se prištevali k socialistom tudi že nekateri delavci na Jesenicah. Zato je bilo Luckmannovo pripovedovanje o njih zanj strašno odkritje in je že ob besedi „socialist“ začutil srh po telesu.

„Socialisti se na Gornjeavstrijskem in Štajerskem širijo kakor kuga,“ je govoril Luckmann.

— Ali je mogoče? — je s strahom pomislil Fric.

„Zato moramo rdečo poplavo zaježiti,“ je govoril Luckmann,

— Ali je mogoče? — je s strahom pomislil Fric.

„Zato moramo rdečo poplavo zaježiti,“ je govoril Luckmann, „ako nočemo, da nas preplavi. Naše delavstvo moramo odvrniti od teh nevarnih ljudi. Odvrniti! Četudi s silo... In mislim, da bomo potrebovali silo že jutri. Trojarjev shod moramo razbiti, naj nas stane kar hoče!... Saj me razumete, gospod Rouard?“

„Razumem“, je pritrdil Fric bolj Luckmannovemu strahu, ki ga je pred socialisti občutil tudi sam, kakor temu, kaj misli Luckmann.

„Upam, da ne bomo imeli velikih težav,“ je nadaljeval Luckmann in si popravil sive lase, ki so mu padli na nagubano čelo... „Tokrat nam je šla cerkev na roke in že v nedeljo je župnik svaril vernike pred to nevarnostjo. Grozil jim je z večnim pogubljenjem, če se bodo pridružili socialistom...“

Porogljivo se je nasmehnil in nadaljeval:

„Na našo srečo, ljudje so verni in bojijo se pekla, bojijo se večnega ognja (zasmejal se je), dasi so ga navajeni vsak dan ob pečeh v tovarni... V drugih krajih so se delavci že naveličali pravljič o peklu in večnih rečeh... K sreči je pri nas drugače in če župniku uspe, da bo zaježil rdečo kugo, bom sam začel podpirati in zahajati v cerkev, dasi sem prepričan liberallec. V boju proti socializmu se cilji cerkve ujemajo z našimi...“

Luckmann se je oddahnil. Govorjenje ga je utrujalo in žila med očmi na čelu je zabreknila. Nastal je kratek premor. Ko pa je napolnil prazno Fričevo čašo in zljil tudi v svojo nekaj kapljic, je nadaljeval:

„Vidite, gospod Rouard,“ je začel pred Frica razgrinjati svoj načrt. „Po moje bo treba tukajšnjo socialistično grupico osamiti... Obratovodje in mojstri so že namignili delavcem, da bodo zgubili delo, če se bodo pridružili Trojarju. V osebnih pogovorih, seveda! Javno jim, žal, ne morejo zagroziti, ker je po neumnosti ali nepremišljenosti vlade postala socialdemokratska stranka pred štirimi leti zakonita... Kljub temu pa tukajšnjih socialistov oblast ne bo ščitila čeprav jim je dovolila jutrišnji shod v Ferjanovi gostilni. Ne bo jih ščitila, četudi bi mi — to se pravi: delavci — razbili s silo Trojarjev shod... Župnik je že namignil na to in tudi v jutrišnji pridigi ne bo pozabil pozvati vernikov, naj preprečijo s silo nakane sovražnikov vere in cerkve. Čeprav mi je — liberalcu — napravil uslugo, ne zaupam dolgosrajčniku na prižnici. Bolj se zanesem na vas!“ je zaključil s poudarkom.

BESEDA MLADIH ŽELEZARJEV

S posvetovanja mladih metalurgov

144 mladih predstavnikov metalurške in kovinske industrije Slovenije se nas je zbralo v mestu ob Dravi, v industrijskem Mariboru.

Vsa slovenska narečja, od Jadrana do Drave pa tja do Triglava, je bilo moč slišati v veselem vzdušju dvorane, ko smo si podajali roke in se spoznavali v prijetnih pomenkih. Tako vzdušje je spremljalo naš posvet prav do trenutka, ko smo se po mladinski zabavi razšli domov v svoja podjetja.

Jedro posveta je bilo pravzaprav vprašanje aktivizacije mladega delavca v industriji. Hočemo doseči to, da bomo mladi proizvajalci dali z aktivnim delom na svojem delovnem mestu in v družbenem upravljanju prispevek k skupnim naporom socialistične izgradnje, ki smo ga dolžni in ga moramo dati.

Krepka mera samokritične ocenitve naših dosedanjih uspehov je podčrtala napake in še vedno ozkost dela mladinske organizacije, istočasno pa gradila napotke, ki naj bodo uspešen vodič za naše bodoče delo. Po doseženih rezultatih se vse bolj jasno kaže, da je delo klubov mladih proizvajalcev

Po bližnjici do sternih smučišč. Na sliki žičnica v Kranjski gori Foto Jaka Čop

ena najuspešnejših oblik dela z delavsko mladino. V naši Železarni si mladinski komite prav ta čas prizadeva, da utrdi in razširi delo našega KMP in pritegne v svoj delokrog kar največ mlade tehnične inteligence. Mladi inženirji in tehniki še vedno največkrat ne gredo v korak z mladimi delavci. Problemi in skrbi mladih delavcev morajo postati briga mlade tehnične inteligence. Pri takem sodelovanju, ko nam bodo problemi skupni, bodo le ti manjši in lažje rešljivi.

Bili smo si enotni v mnenju, da bo potrebno pri skrbi za delovnega človeka posvetiti več osebne brige posamezniku, njegovemu zdravstvenemu stanju, njegovim socialnim razmeram in se brigati za to, kje in kako stanuje, kje in kako se hrani.

Tu, prav tu je začetek storilnosti ali produktivnosti našega delavca.

Ob koncu posveta smo predstavniki naše železarne dobili posebno nalogo v zvezi z izgradnjo avtoceste Ljubljana—Zagreb, da ves kolektiv, še posebno pa mladina, nenehno računa na pravočasno dobavo pločevine in ostalega materiala za izgradnjo komunikacijskih objektov na avtocesti.

V imenu kolektiva naše železarne smo dali obvezo, da bodo dobave našega jekla za mostove na avtni cesti količinsko točne do kg in terminsko točne do dneva.

Noč Miro

IZŠLA JE ZANIMIVA KNJIGA

»ZGODOVINA OBRTI IN INDUSTRIJE V TRŽIČU«

Tehniški muzej v Tržiču je izdal pomembno knjigo »Zgodovina obrti in industrije v Tržiču«, ki jo je napisal znanstveni sodelavec Instituta za politično ekonomijo na ekonomski fakulteti v Ljubljani, Ivan Mohorič. — Obširno snov je avtor zajel v treh knjigah. To ni samo edinstvena zbirka dokumentarnega gradiva in krajevne zgodovine, temveč tudi slika ekonomskega, tehničnega in socialnega razvoja vseh panog proizvodne dejavnosti Tržiča v preteklosti in sedanjosti. Vsi trije deli so bogato ilustrirani in opremljeni s posnetki dokumentov od najstarejše dobe pa do danes.

Trenutno je v prodaji prva knjiga in se dobi pri Turističnem društvu v Tržiču za ceno 900 dinarjev. Cena je na videz sicer visoka, toda gradivo, ki je v knjigi zbrano in vzorno urejeno, je tolike vrednosti, da ceno daleč odtehta. Knjiga bi morala priti v sleherni knjižnico in podjetje zlasti na Gorenjskem in tudi noben človek, ki se bavi kakorkoli z zgodovino, zlasti še domačega železarstva in industrije, ne bi smel ostati brez nje.

Pri tem je prav, če se vprašamo še mi, Jeseničani, kaj je z našo zgodovino? Tudi to je napisal Ivan Mohorič, vendar se vprašujemo, kako da se še sedaj ni pojavila v tisku, dasi je bila napisana in oddana v tisk več let pred »Tržiško zgodovino«. Obdobje razvoja jeseniških fužin je tako pomembno, da se pravi — napisati zgodovino jeseniških fužin — napisati zgodovino železarstva pri nas sploh. Zato upravičeno čakamo, kdaj bomo na našem knjižnem trgu dobili knjigo, ki jo želimo in ki bo pomembno dopolnilo celotni, slovenski zgodovinski vedi, pripomoček pa tudi mladim zgodovinarjem, ki jih na tem področju čaka še veliko dela, obenem pa uspešen kažipot našemu Tehničnemu muzeju.

-m-

»Povej kaj znaš« tudi na Jesenicah

Dramsko-lutkovna sekcija pri jeseniški „Svobodi“ se je odločila organizirati dvakrat mesečno kulturno-zabavne večere. To je nova oblika kulturno-prosvetnega dela v naših „Svobodah“ in prosvetnih društvih, ki se je prav pri nas na Jesenicah pokazala kot uspešna in jo kaže priporočati tudi ostalim „Svobodam“ v naši občini in izven nje.

V zadnjem času so postale posebno zanimive oddaje pri Radiu Ljubljana pod imenom „Pokaži, kaj znaš“. Tem oddajam so se pridružile še mladinske prireditve z naslovom „Povej, kaj znaš“. Kmalu so bile manjše prireditve tudi po drugih krajih Slovenije, kjer so člani tekmovalnih skupin preizkušali svoje znanje s tem, da so odgovarjali na zastavljena vprašanja. Tak večer so organizirali tudi pri jeseniški „Svobodi“ v soboto, dne 8. marca v veliki dvorani delavskega doma pri Jelenu. Prireditve je bila razdeljena v tri dele. Prvi del so izpolnili člani salonskega kvinteta s solisti, v drugem delu programa je bilo tekmovanje sindikalnih ekip „Povej, kaj znaš“, v tretjem delu pa je zbrane poslušalce zabaval Frenk s svojimi šalami, pevski trio in Veseli kvintet jeseniške Svobode.

Za tekmovanje „Povej, kaj znaš“ je vladalo na Jesenicah, prav posebno pa v obratih železarne, veliko zanimanje. Člani ekip, ki so sodelovali na omenjenem tekmovanju, so odgovarjali na vprašanja s področja gospodarstva, zunanje politike, kulturno-prosvetne dejavnosti, športa ter zanimivosti in tehnike. Obratni kolektivi v železarni so ekipe sestavili z vso skrbnostjo, tako da so bile moči precej izenačene, pa tudi konkurence ni manjkalo. Prvo mesto v tem tekmovanju je dosegla tričlanska ekipa iz Elektro-delavnice, njej pa so sledile iz MIŠ, Vzdrževalnih obratov Javornik, Glavne pisarne in Mehanične delavnice.

Mnenje številnih poslušalcev, ki so napolnili dvorano delavskega doma pri Jelenu, je, da je prireditve v celoti uspela. Kulturni in zabavni program naj bi izpolnile še druge skupine jeseniške „Svobode“, člani MG Jesenice ter solisti glasbene šole.

Dobro organizirani kulturno-zabavni večeri bodo v precejšnji meri obogatili plodno delo sekcij jeseniške „Svobode“, ki se prav v letošnjem letu pripravljajo z vso vnemo na izvedbo sprejetih obveznosti.

Ne bo odveč, če tokrat zapišemo nekaj besed o delu sekcij jeseniške „Svobode“. Vse sekcije, zlasti pa pevski zbori, godba na pihala in folklorna skupina se pripravljajo na Teden kulturnih prireditev, ki bo v drugi polovici meseca junija. Poleg tega se predvideva več gostovanj folklorne skupine v večjih

krajih jeseniške občine, na Bledu, v Kopru in na avtocesti Ljubljana — Zagreb. V že omenjenem tednu kulture bodo odkrili doprsni kip proletarskemu pisatelju Tonetu Čufarju v dvorani Delavskega doma pri Jelenu. Teden kulturnih prireditev bodo počastili člani likovne sekcije „DOLIK“ z na novo pripravljeno slikarsko razstavo.

Šport

Mednarodne metalurške zimske igre

Na kraju zadnje številke Železarja smo na kratko omenili, da se bo smučarska ekipa našega podjetja udeležila zimskih metalurških iger v Zenici.

Metalurške igre so postale tradicionalna vsakoletna zimsko-športna prireditve z mednarodno udeležbo metalurških podjetij iz naše države in sosednje Avstrije. S tem se daje delavstvu možnost medkolektivnega poznavanja in spoštovanja.

Prve tovrstne igre so bile leta 1954 v Ravnah, kjer so nastopile poleg 7 domačih moštev še 4 moštva iz sosednje Avstrije. Zmagala je ekipa Železarne Jesenice pred Železarno Vöst (Linz) iz Avstrije in Železarno Ravne.

Letošnje igre je organizirala Železarna Zenica in povabila domača in tuja železarska podjetja iz Avstrije in Češkoslovaške. Žal se je od povabljenih tujih podjetij odzvalo le podjetje Bergwerks Union iz Bleiberga (Avstrija) z zelo močno ekipo, kateri je prednjačil tekmovalec Lipautz, poznan vsem gorenjskim smučarjem kot večkratni zmagovalec na najkvalitetnejših tekmovaljih v Sloveniji.

Naša ekipa je štela 14 tekmovalcev: 5 za alpske discipline, 5 za teke in 3 za skoke.

Ko smo prispeli v Zenico, so nas gostoljubno sprejeli in nam takoj razložili težave glede organizacije tekmovalja. Zaradi pomanjkanja snega v Zenici so tekmovalje postavili na Jahorino, kamor so že poslali trasiranje prog. Medtem je v Zenici nenadno zapadel nov sneg in postavil pred organizatorje težko nalogo, hitro improvizirati tekmovalje v Zenici sami. Razumeli smo, da jim moramo priskočiti v organizaciji na pomoč, ker je bilo to tek-

Smučarji z Jesenice so v Zenici priložili dva lepa pokala

Foto Mikelj Matovž

movanje prvo in so bili brez izkušenj. Medtem so prispele še ekipe iz Bleiberga, Štor in Ravn, nakar smo 21. 2. 1953 pričeli s tekmovanjem.

PRVI DAN: SVEČANA OTVORITEV IGER

Tik pred pričetkom tekmovanja v teku na 12 km je na štartnem mestu otvoril tekmovanje direktor Železarne Zenice, ki je v kratkih besedah pozdravil občinstvo in nastopajoče ekipe ter poudaril pomen iger. Nato je bil start za tek na 12 km. Proga je bila tehnično srednje težka, pač pa zelo naporna zaradi težkega, pomanjkljivega snega.

Favorita za prvo mesto sta bila Robač Štefan (Ravne, drž. reprezentant) in naš tekmovalac Oblak Franc. Zmagal je Robač s časom 48,58, pred Oblakom 49,20 in Knific Jožem 50,30 (bivšim drž. reprezentantom), katerega je občinstvo nagradilo s posebnim priznanjem.

Plasman naših ostalih tekmovalcev: Kuljat Valentin 5, Pogačnik Bogdan 9, Ambrožič Rajko 13.

Prvi tekmovalac iz Bleiberga se je plasiral na 7. mesto, iz Štor na 15. in iz Zenice na 18. mesto.

Po prvem dnevu je v ekipnem plasmanu vodila naša ekipa.

DRUGI DAN DOPOLDAN: VELESLOM

Proga je bila dolga 1200 m z višinsko razliko 150 m in 35 vratci. Favorit je bil tekmovalac Lipautz iz Bleiberga, nato pa naši. Tekmovanje se je končalo malo drugače kot smo pričakovali. Vsa tri prva mesta so zavzeli gostje iz Avstrije. Najboljši čas je dosegel tekmovalac iz Avstrije Lipautz Norbert — 44,7. Plasman naših tekmovalcev je bil naslednji: Klinar Jože 4. (47,2), Stare Marjan 6.—7. (49), Pančur Cveto 6.—7. (49), Hutar Zvone 9. (51,8) in Bertonec Jože 11. (53,4).

Prvi tekmovalac Železarne Ravne se je plasiral na 8. mesto (Ivartnik), iz Štor na 13. in iz Zenice na 21. mesto.

Kljub slabemu plasmanu naših prvih treh tekmovalcev, ki so slabo mazali, je v ekipnem plasmanu še vedno vodila ekipa Železarne Jesenice z rahlim naskokom 11 točk pred ekipo Bleiberga.

POPOLDNE: SLALOM

Proga je bila dolga 1400 m z isto višinsko razliko kot pri veleslalomu in s 54 vratci in jo je bilo treba prevoziti dvakrat. Favoriti so bili zopet Avstrijci. Naši fantje so posvetili mazanju več pozornosti, kar ni bilo zaman.

Rezultati:

1. Lipautz (Avstrija) s časom 1,48,2 (54,3 in 53,9),
2. Pančur Cveto (Jes.) s časom 1,52,1 (56,0 in 56,1),
3. Stare Marjan (Jes.) s časom 1,52,2 (54,8 in 57,4),
4. Klinar Jože (Jes.) s časom 1,55,1 (57,1 in 58,0),
5. Hutar Zvone (Jes.) in
6. Bertonec Jože (Jes.).

Prvi tekmovalc Železarne Ravne se je plasiral na 5. mesto (Ivartnik), Železarne Štore na 10. in Železarne Zenice na 17. mesto. V skupnem plasmanu je naša ekipa povečala naskok v točkah pred ekipo iz Bleiberga.

TRETI DAN DOPOLDNE: ŠTAFETNI TEK 3 × 8 km

Zaradi pomanjkanja snega (kopnjenje) so določili, da bo tekmovanje v štafeti in skokih v 30 km oddaljenem Bistričaku, kjer ima podjetje svoj dom oddiha. Tekmovalce in gledalce so prepeljali z več tovarniškimi avtobusi do samega doma, kjer je bil start in cilj.

Na preko noči zapadlem suhem snegu je potekala proga večinoma ob cesti in je bila zelo naporna.

Favorit je bila naša štafeta v postavi Kuljat, Knific, Oblak, ki je tudi zmagala s časom 1,12,28 pred ekipo Ravne v postavi Osenjak, Urnaut, Robač s časom 1,13,55. Tretja je bila ekipa iz Bleiberga (1,18,11), četrta iz Železarne Štore, peta iz Železarne Zenice. V skupnem plasmanu smo se po točkah že krepko odmaknili od druge ekipe, Bleiberga.

Najboljši čas poedincev v štafeti je bil naslednji: Robač Ravne (23,20), Oblak, Jesenice (23,30), Osenjak, Ravne (23,24), Kuljat, Jesenice (24,18) in Knific, Jesenice (24,40).

POPOLDNE: SKOKI

Skoki so bili 300 m od samega doma na 40 m skakalnici »mojstrovini« konstrukterja domačina.

Zmagal je naš tekmovalac Krznarič Mato (državni reprezentant) z 210 točkami in skokoma 28 in 28 m pred Zajc Ludvikom (Jes.) z 192,2 točkami (26 in 25 m), kateri je bil zaradi svoje mladosti, 14 let, miljenec vseh tekmovalcev in publike. 3.—4. mesto si delita Lipautz in Ertel (Bleiberg) s 185,9 točkami, 5. pa Kavalir Boštjan s 184,5 točkami.

Naš tretji tekmovalac Legat Peter je imel smolo in je zaradi prekratkega izteka padel. V skupnem plasmanu je zmagala naša ekipa s 3301,6 točkami, pred ekipo iz Bleiberga z 3157,80 točkami in tretjo ekipo iz Železarne Ravne z 1986,02 točkami. Sledili sta ekipi iz Železarne Štore in Zenice.

Zvečer je bila v Zenici v tovarniški kazini slavnostna razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad in diplom.

Naša ekipa je dobila za zmago v trajno last lep pokal (na sliki), katerega je direktor Železarne Zenice izročil našemu najmlajšemu članu ekipe, Zajc Ludviku. Vsi tekmovalci in povabljeni gostje so nagradili zmagovito ekipo z dolgotrajnim in burnim priznanjem.

V imenu Železarne Zenice je direktor čestital vsem udeležencem k uspehu in poudaril pomen tekmovanja za zeniško mladino, ki je šele pričela s smučanjem. V imenu SSJ je tov. Klančnik Gregor pozdravil idejo o metalurških igrah. Naš član upravnega odbora je pozval vse navzoče ekipe na III. mednarodne zimske metalurške igre, katere bo naše podjetje organiziralo v letu 1959 ob priliki 90-letnice jeseniške Železarne.

S kulturnim programom je bil končan svečani zaključek II. mednarodnih zimskih metalurških iger.

Medobratno

sankaško tekmovanje naših valjarn

Sindikalni odbori valjarne Javornika so doslej organizirali že vrsto sankaskih tekmovanj, ki pa so bila ločena za posamezne obrate. Valjarne Javornika so organizirale tekmovanje v Javorniškem rovtu, kjer so idealne možnosti za izvedbo takšnega tekmovanja.

V nedeljo, dne 26. I. 1958, se je v Javorniškem rovtu zbralo okoli 70 tekmovalcev, ki so se pomerili v sankanju na 1500 m dolgi progi s štartom pred Lenčkom in ciljem pri Žvabu (Bogmanu).

Lepo sončno vreme in dobre snežne razmere so omogočile, da so bili doseženi rezultati dobri. Zmagovalci po obratih in skupinah so bili: Javornik I. Skupina A, mlajši: 1. Smolej Janez 3.72, 2. Smolej Andrej, 3.77, 3. Malej Ivan, 4.03. Skupina B starejši: 1. Markelj Franc, 4.23, 2. Klacar Marjan, 4.41, 3. Pogačnik Anton, 4.48. Javornik II. 1. Razinger Vinko 3.79, 2. Zavelcina Zdravko, 3.81 3. Rekar Ivan, 4.02. Javornik IV. 1. Svetina Jaka, 4.51, 2. Mirtič Vinko, 4.55, 3. Urbanc Anton, 4.85. Valjarna 2400: 1. Resman Branko, 3.72, 2. Žvab Martin, 3.85, 3. Praprotnik Vinko, 3.90.

Tekmovanje so dobro vodili sodniki: Kunstelj Jože, Žemljčič, Pušar Ela, Plasin Franc ter Burlačenko Marjan.

B. M.

PREKLIC

Preklicujemo veljavnost izgubljene vozne karte na relaciji Jesenice Javornik, katere lastnik je bil tov. Mrak Alojz, obratovodja plinske in vodne energije pri našem podjetju.

Uredništvo Železarja

PREKLIC

Preklicujemo veljavnost izgubljenih izkaznic za vstop v železarno, ki se glasijo na naslednja imena:

Benedičič Mitja, Javornik III; Suligoj Milan, gradbeni oddelek; Pogačar Miro, Plavž.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi

HAFNARJEVE MAME

se iskreno zahvaljujeva vsem znancem, sorodnikom ter prijateljem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujeva se tudi terenski organizaciji SZDL Murova, sosedom in dr. Čehu za trud in prizadevanje, da bi olajšal trpljenje pokojni mami. Prav tako se zahvaljujeva tudi godbi DPD Svoboda Jesenice ter vsem darovalcem vencev in cvetja.

Zalujoči hčerki Mici in Ivanka
z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage žene in dobre sestre

MARIJE ŠUBIC roj. RAVNIK

se iskreno zahvaljujeva vsem, ki so jo v tako lepem številu spremili na njeni zadnji poti ter ji poklonili vence in cvetja. Zahvaljujeva se dr. Vidaliu in sestram internega oddelka jeseniške bolnišnice, ki so ji lajšali trpljenje.

Zalujoči mož in brat.

ZAHVALA

Podpisana Car Veronika se v imenu svojih otrok Darinke in Melite najlepše zahvaljujem TO sindikatu Železarne Jesenice, sindikalnemu odboru žične valjarne ter organizaciji SZDL za prejeto denarno pomoč, ki sem jo prejela ob Novem letu.

Car Veronika

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega sina, brata

KAJDIŽA SLAVKA

čutimo posebno dolžnost, da se prisrčno zahvalimo vsem znancem, prijateljem, sodelavcem in organizacijam, ki so nam izrekli sožalje, se poslovili od pokojnika in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Prav iskreno zahvalo izrekamo primariju dr. Brandstetterju, dr. Nosetu, dr. Jenku in dr. Sajevcu za vso skrb in pomoč, ki so mu jo nudili v njegovi težki bolezni.

Posebno se zahvaljujemo letalski zvezi, centrom Jesenice, Lesce, Kranj in Ljubljana za sočustvovanje in darovanje vencev, dalje predsedniku LZ centra Jesenice, tov. Novaku Gregorju za poslovilne besede, ki jih je izrekel ob odprtem grobu.

Zahvaljujemo se govornikom, zastopnikom organizacij ZK in ZB, tov. Dolarju Tinetu, predsedniku OLO Jesenice tov. Trevnu Francu ter zastopniku organizacij obrata profilnih valjarn Javornik, tovarišu Noč Martinu.

Zahvalo dolgujemo tudi godbama Zirovnice in Javornika kakor tudi pevcem žirovniške in jeseniške „Svobode“.

Najlepšo zahvalo vsem darovalcem lepih vencev in cvetja.

Iskrena in topla zahvala vsem številnim prijateljem in znancem, ki so ga obiskovali v času njegove bolezni v bolnišnici in na domu.

Zalujoči:

mama, ata, bratje, sestra z
možem in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni iz težki izgubi dragega moža in očeta

JOZETA KORDEŽA

se prisrčno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem za denarno pomoč, podarjene vence, izkazano sočutje in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Ana, hčerki Anica
in Štefka, sin Jožek ter ostali
sorodniki

VSEM REJCEM MALIH ŽIVALI

Društvo rejcev malih živali obvešča vse svoje člane, pa tudi ostale prebivalce gorenjskega kota, da lahko naročijo pri omenjenem društvu enodnevnih piščancev vseh pasem. Društvo razpolaga z najmodernejšim strojem za valjenje piščancev in z takšno zmogljivostjo, da lahko zadosti potrebam gorenjskega kota.

Enodnevni piščanci bodo na razpolago od 1. aprila 1958 dalje.

Društvo rejcev malih živali, Jesenice

Železar — Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice. Marec št. 3. Leto VII. Izdaja tovarniški odbor sindikalne podružnice ŽJ. Odgovorni urednik Vovk Živan, Industrijska cesta 6. Ureja uredniški odbor: Dolinar Andrej, Pintar Anton, Saksida Ivan, Budja Milan, Varl Jože, Treven Franc, ing. Marolt Milan, Noč Miro, ing. Sešek Pavle, Tori Ljubo, Žagar Edo, Stare Marjan. Naslov uredništva: Uredništvo »Železarja«, Tehniški muzej Železarne Jesenice, telefon 271. Dopise in fotografije pošljite na naslov uredništva do vsakega 10. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Tiskala tiskarna »Gorenjski tisk« v Kranju. Klišeje izdelala klišarna »Gorenjskega tiska« v Kranju. — Naslovna in zadnja stran ovitka sta delo akademskega slikarja J. Torkarja. Fotografijo na naslovni strani je izdelal Slavko Smolej.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]